

ΑΝΤΟΥΑΝ ΝΤΕ ΣΑΙΝΤ-ΕΞΥΠΕΡΥ

Ο Μικρός Πρίγκιπας

Free Publishing

Αφηγητής:
Γ. Αναγνώστου

Ο Μικρός Πρίγκηπας

του

Antoine de Saint-Exupéry

Αφήγηση (μτφ.): Γ. Αναγνώστου

COPYRIGHT NOTICE

This book, as a translation from the original in French, is considered by the translator to be in public domain and freely distributable under the **Creative Commons license (CC-BY-SA 3.0)**, **in all countries in which the original has also passed to the public domain** (e.g. Canada, Australia, e.o.). **In all other countries**, in which the original is still protected by local copyright laws, **reading, downloading, printing, publishing (in printed or electronic form) or reproducing of this book without the explicit consent of the copyright holders is illegal**. Please check regarding the status of local copyright protection in your country, and - please - **uphold the Law**. For information purposes, interested parties may consult, regarding global copyright status: [the respective lemma of the English Wikipedia](#).

in Canada & Australia

15 February 2013

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Το βιβλίο αυτό, ως προς τη μετάφραση του από το πρωτότυπο, στη Γαλλική γλώσσα, θεωρείται κοινό κτήμα (αγγλιστί "in public domain") και διανέμεται ελεύθερα βάσει της άδειας Creative Commons (**CC-BY-SA 3.0**), **σε όλες τις χώρες στις οποίες το πρωτότυπο έχει περιέλθει επίσης σε δημόσια χρήση** (π.χ. Καναδάς, Αυστραλία, κ.α.). **Σε όλες τις άλλες χώρες**, στις οποίες το πρωτότυπο στη Γαλλική γλώσσα εξακολουθεί να βρίσκεται στην κατοχή των νόμιμων δικαιούχων, φυσικών ή νομικών προσώπων, όσον αφορά στα πνευματικά δικαιώματα, **η ανάγνωση, αποθήκευση, έκδοση (έντυπη ή ηλεκτρονική), διανομή ή αναπαραγωγή του βιβλίου αυτού, χωρίς την άδεια των κατόχων των πνευματικών δικαιωμάτων του πρωτοτύπου, είναι παράνομη**. Παρακαλώ, ελέγξτε το ισχύον καθεστώς στη χώρα σας και **μη παραβιάζετε τον Νόμο**. Για την Ελλάδα, το καθεστώς ισχύος των πνευματικών δικαιωμάτων είναι καθορισμένο στα 70 έτη από τον θάνατο του συγγραφέα, επομένως, το πρωτότυπο θα καταστεί δημόσιο κτήμα στα τέλη του 2014. Εντελώς ενδεικτικά, σε σχέση με το ισχύον καθεστώς στη χώρα σας, μπορείτε να συμβουλευτείτε [το αντίστοιχο λήμμα της Αγγλικής Wikipedia](#).

15 Φεβρουαρίου 2013

ΑΦΙΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΤΗ

Αφιερώνω, την ελαχιστότατη συμβολή μου, στο συγγραφέα. Τούτη την αφήγηση την αφιερώνω στα παιδιά αυτού του κόσμου (και στα παιδιά που ήταν κάποτε οι σημερινοί μεγάλοι - ακόμα κι' αν δεν το θυμούνται). Την αφιερώνω τέλος στους μικρούς πρίγκηπες, στις φίλες τους τις αλεπούδες και στα τριαντάφυλλα τους.

Φεβρουάριος 2013

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αυτό το μικρό πόνημα, είναι το αποτέλεσμα της απογοήτευσής μου. Απογοήτευση που ένα τόσο σπουδαίο βιβλίο, δεν είναι άμεσα διαθέσιμο στο Διαδίκτυο για οποιονδήποτε μιλά και διαβάζει την Ελληνική γλώσσα. Έπρεπε λοιπόν κάτι να κάνω γι' αυτό...

Για τους ικανούς γνώστες της Γαλλικής γλώσσας, το βιβλίο αυτό θα φανεί - πιθανότατα - ως μια ιδιαίτερα ελεύθερη μετάφραση. Παρακαλώ για την επιείκεια τους. Στόχος μου δεν ήταν η ακριβής μετάφραση, αλλά η απόπειρα της αφήγησης μιας καταπληκτικής ανθρώπινης ιστορίας, που είναι παραμύθι κι' όμως δεν είναι παραμύθι. Κι' αν σε σημεία φαίνεται να ξεφεύγω κάπως, μάλλον φταίει το ότι προσπαθώντας να το μεταφράσω, δεν διάβαζα με τα μάτια...

Γ. Αναγνώστου @

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο **Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ** (29 Ιουνίου 1900 - 31 Ιουλίου 1944) (Πλήρες όνομα του: *Αντουάν - Ζαν - Μπατίστ - Μαρί - Ροζέ ντε Σαιντ-Εξυπερύ / Antoine - Jean - Baptiste - Marie - Roger de Saint-Exupery*) ήταν Γάλλος συγγραφέας, ποιητής, φιλόσοφος και πρωτοπόρος της αεροπορίας. Έγινε γνωστός στο ευρύ κοινό από το βιβλίο του «Ο Μικρός Πρίγκηπας», το οποίο μεταφράστηκε

σε περίπου 60 γλώσσες και έρχεται τρίτο σε πωλήσεις βιβλίο στην παγκόσμια ιστορία, μετά απ' τη Βίβλο και το Κεφάλαιο του Καρλ Μαρξ. Ο Εξυπερύ υπήρξε ένας βαθύς φιλόσοφος που αποτύπωνε τη ζωή κι ανέλυε τον προορισμό της. Από την άποψη αυτή το έργο που τον χαρακτηρίζει απόλυτα είναι τα βιβλία του «Γη των Ανθρώπων» και το «Ταχυδρομείο του Νότου», που αποτελούν το απάνθισμα της φιλοσοφίας του.

Γεννημένος από αριστοκρατική οικογένεια, το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του αφιερώθηκε στην κατάκτηση των

αιθέρων της πολιτικής αεροπορίας, της οποίας είναι ιστορικά απ' τους μεγάλους προδρόμους. Ήταν ηγετικός παράγων της δημιουργίας της πρώτης διεθνούς γαλλικής εμπορικής εταιρείας από την οποία ξεπήδησε η Air France, ήταν δοκιμαστής αεροπλάνων της εταιρείας αυτής και πολέμησε στον Β' Π.Π., στην πτώση της Γαλλίας - όπου και παρασημοφορήθηκε - για να χαθεί τελικά το 1944 σε μια αναγνωριστική πτήση με το αεροπλάνο του. Η Γαλλία και οι γαλλόφωνες χώρες τιμούν με το όνομά του σωρεία δρόμων και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το διεθνές αεροδρόμιο της Λυών ονομάζεται Σαιντ-Εξυπερύ.

Έργα του:

- 1926: L'Aviateur (Ο αεροπόρος)
- 1928: Courrier sud (Ο Ταχυδρόμος του Νότου)
- 1931: Vol de nuit (Νυχτερινή Πτήση)
- 1938: Terre des hommes (Γη των ανθρώπων)
- 1942: Pilote de guerre (Πιλότος πολέμου)
- 1943: Le Petit Prince (Ο Μικρός Πρίγκιπας)
- 1943: Lettre a un otage (Γράμμα σε έναν όμηρο)
- 1948: Citadelle, δημοσίευση μετά θάνατον
- 1982: Γραπτά του πολέμου 1939-1944, επιστολές, δημοσίευση μετά θάνατον

(Υλικό από: την [Ελληνική Βικιπαίδεια](#) και την [Αγγλική Wikipedia](#))

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Αφιέρωση του αφηγητή</u>	5
<u>Πρόλογος</u>	6
<u>Ο Συγγραφέας</u>	7
<u>Αφιέρωση</u>	10
<u>Πρώτο Κεφάλαιο</u>	11
<u>Κεφάλαιο II</u>	14
<u>Κεφάλαιο III</u>	20
<u>Κεφάλαιο IV</u>	24
<u>Κεφάλαιο V</u>	29
<u>Κεφάλαιο VI</u>	35
<u>Κεφάλαιο VII</u>	37
<u>Κεφάλαιο VIII</u>	42
<u>Κεφάλαιο IX</u>	49
<u>Κεφάλαιο X</u>	53
<u>Κεφάλαιο XI</u>	61
<u>Κεφάλαιο XII</u>	64
<u>Κεφάλαιο XIII</u>	66
<u>Κεφάλαιο XIV</u>	72
<u>Κεφάλαιο XV</u>	77
<u>Κεφάλαιο XVI</u>	83
<u>Κεφάλαιο XVII</u>	85
<u>Κεφάλαιο XVIII</u>	90
<u>Κεφάλαιο XIX</u>	92
<u>Κεφάλαιο XX</u>	94
<u>Κεφάλαιο XXI</u>	97
<u>Κεφάλαιο XXII</u>	108
<u>Κεφάλαιο XXIII</u>	110
<u>Κεφάλαιο XXIV</u>	111
<u>Κεφάλαιο XXV</u>	115
<u>Κεφάλαιο XXVI</u>	121
<u>Κεφάλαιο XXVII</u>	132

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Στον Leon Werth.

Θα ήθελα να ζητήσω συγνώμη απ' τα παιδιά που αφιέρωσα το βιβλίο αυτό σ' ένα μεγάλο· ωστόσο, έχω μια σοβαρή δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος είναι ο πιο καλός μου φίλος σε τούτο τον κόσμο. Έχω και μια άλλη δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος όλα τα καταλαβαίνει, ακόμη και τα παιδικά βιβλία. Έχω και μια τρίτη δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος ζει στη Γαλλία, όπου πεινάει και κρυώνει. Έχει τόσο μεγάλη ανάγκη από κάποια παρηγοριά. Αν όλοι οι παραπάνω λόγοι δεν είναι αρκετοί, τότε θα ήθελα ν' αφιερώσω αυτό το βιβλίο στο παιδί που ήταν άλλοτε αυτός ο μεγάλος. Όλοι οι μεγάλοι ήταν κάποτε παιδιά (...μα λίγοι ίσως ανάμεσα τους το θυμούνται). Διορθώνω, λοιπόν, την αφιέρωσή μου:

Στον Leon Werth ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ ΠΑΙΔΙ.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Όταν ήμουν ακόμη έξη χρονών, είδα μια υπέροχη ζωγραφιά σ' ένα βιβλίο για το παρθένο δάσος, που είχε τον τίτλο «Αληθινές Ιστορίες». Έδειχνε ένα τεράστιο φίδι, το βόα, που καταβρόχθιζε κάποιο αγρίμι. Να ένα αντίγραφο κείνης της ζωγραφιάς.

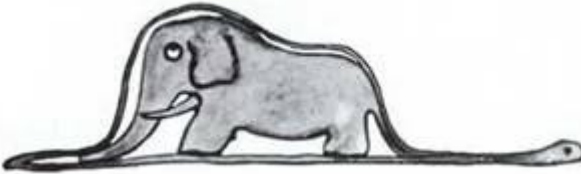
Στο βιβλίο έγραφε: «Οι βόες καταπίνουν τη λεία τους ολόκληρη, χωρίς να τη μασήσουν. Ύστερα, καθώς δε μπορούν πια να κουνηθούν, βυθίζονται σε ύπνο για έξη μήνες μέχρι να χωνέψουν».

Στοχάστηκα τότε πολύ πάνω στις περιπέτειες στη ζούγκλα και - με τη σειρά μου - πέτυχα να σκαρώσω την πρώτη μου ζωγραφιά, μ' ένα χρωματιστό μολύβι. Τη ζωγραφιά υπ' αριθμόν 1. Ήταν κάπως έτσι:

Έδειξα το αριστούργημά μου σε μερικούς μεγάλους και τους ρώτησα αν τους φόβιζε.

Εκείνοι μου απάντησαν: «Γιατί να μας φοβίσει ένα καπέλο;» Το σχέδιό μου βέβαια δεν έδειχνε ένα καπέλο. Έδειχνε ένα βόα που χώνευε έναν ελέφαντα. Τότε κι εγώ ζωγράφισα την εσωτερική μεριά του βόα, για να μπορέσουν οι μεγάλοι να καταλάβουν. Πάντα τους χρειάζονται εξηγήσεις για να καταλάβουν. Η ζωγραφιά μου υπ' αριθμόν 2 ήταν κάπως έτσι:

Οι μεγάλοι με συμβούλευσαν να παρατήσω τις ζωγραφιές με τους βόες - από έξω ή από μέσα - και ν' ασχοληθώ καλύτερα με τη γεωγραφία, την ιστορία, την αριθμητική και τη γραμματική.

Έτσι, στα έξη μου χρόνια, εγκατέλειψα μια λαμπρή καριέρα ζωγράφου. Είχα απογοητευθεί από την αποτυχία της ζωγραφιάς μου υπ' αριθμό 1 και της ζωγραφιάς μου υπ' αριθμό 2. Από μόνοι τους οι μεγάλοι δεν καταλαβαίνουν ποτέ τίποτε κι' είναι πολύ

κουραστικό για τα παιδιά να τους δίνουν κάθε φορά εξηγήσεις.

Αναγκάστηκα λοιπόν, να διαλέξω ένα άλλο επάγγελμα κι έτσι έμαθα να οδηγώ αεροπλάνο. Λίγο - πολύ πέταξα παντού, σ' όλο τον κόσμο. Και η γεωγραφία - είναι αλήθεια - πολύ μου χρησίμευσε. Μπορούσα να ξεχωρίσω με την πρώτη ματιά την Κίνα από την Αριζόνα.

Αυτό είναι κάτι πολύ χρήσιμο, ιδιαίτερα μάλιστα όταν τυχαίνει να 'χεις χάσει το δρόμο σου, τη νύχτα.

Έτσι, στη ζωή μου, γνωρίστηκα με χίλιους δυο ανθρώπους σοβαρούς. Πέρασα χρόνια και χρόνια με μεγάλους και μάλιστα τους έζησα από πολύ κοντά. Ωστόσο, αυτό δεν καλυτέρευε και πολύ τη γνώμη μου για την αφεντιά τους.

Όταν κάποτε τύχαινε να συναντήσω κάποιον που μου φαινόταν ότι του έκοβε κάπως περισσότερο, πειραματιζόμουν πάνω του με τη ζωγραφιά υπ' αριθμόν 1 που την είχα πάντα μαζί μου. Ήθελα να ξέρω αν πραγματικά έβλεπε πέρα από την μύτη του. Μα εκείνος πάντα μου απαντούσε: «Είναι ένα καπέλο». Κι εγώ τότε δεν του μιλούσα ούτε για βόες, ούτε για παρθένα δάση, ούτε γι' αστέρια. Πήγαινα με τα νερά του και γινόμουν σαν κι αυτόν. Του μιλούσα για μπριτζ, για γκολφ, για πολιτική και για γραβάτες. Κι ο μεγάλος έδειχνε πολύ ευχαριστημένος που είχε γνωρίσει έναν άνθρωπο που του έμοιαζε, έναν άνθρωπο λογικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Έτσι έζησα μόνος, χωρίς κανέναν που να μπορώ μαζί του να μιλήσω πραγματικά, μέχρι που έξι χρόνια πριν, είχα μια βλάβη πάνω από την έρημο της Σαχάρας. Κάτι είχε χαλάσει στον κινητήρα του αεροπλάνου μου και - καθώς δεν είχα μαζί μου ούτε μηχανικό, ούτε ταξιδιώτες - ετοιμαζόμουν να προσπαθήσω να κάνω ολομόναχος μια δύσκολη επισκευή. Ήταν για μένα ζήτημα ζωής και θανάτου. Το πόσιμο νερό που είχα, έφτανε μόνο για οχτώ μέρες.

Το πρώτο βράδυ λοιπόν κοιμήθηκα πάνω στην άμμο, χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή. Ήμουν πιο απομονωμένος ακόμα κι' από ναυαγό πάνω σε σχεδία, καταμεσής στον απέραντο ωκεανό. Έτσι, δεν είναι καθόλου δύσκολο να φανταστείτε την έκπληξή μου όταν τα χαράματα, με ξύπνησε μια παράξενη σιγανή φωνούλα που έλεγε:

- «Αν έχετε την καλοσύνη... παρακαλώ... ζωγραφίστε μου ένα αρνάκι!».

- «Ε;...!».

- «Ζωγράφισε μου ένα αρνάκι...»

Τινάχτηκα όρθιος σαν να με είχε χτυπήσει κεραυνός. Έτριψα και ξανάτριψα τα μάτια μου. Κοίταξα και ξανακοίταξα μ' επιμονή. Κι είδα ένα πολύ παράξενο μικροσκοπικό ανθρωπάκι που με παρατηρούσε

προσεχτικά. Να το καλύτερο πορτραίτο του, που -
αργότερα - κατάφερα να κάνω.

Όμως, το σχέδιο μου, σίγουρα, είναι πολύ λιγότερο
γοητευτικό από το μοντέλο. Αυτό όμως δεν είναι
φταιξιμο δικό μου. Είχα απογοητευθεί πολύ από τότε
που - στα έξη μου χρόνια - οι μεγάλοι μ' έκαναν να
χάσω το θάρρος μου όταν θέλησα ν' ακολουθήσω το
επάγγελμα του ζωγράφου, με αποτέλεσμα να μη μάθω

να ζωγραφίζω τίποτε άλλο εκτός από βόες από μέσα κι απ' έξω .

Κοίταζα λοιπόν αυτήν την οπτασία με μάτια γουρλωμένα από την κατάπληξη. Μην ξεχνάτε πως βρισκόμουν χίλια μίλια μακριά από το κοντινότερο κατοικημένο μέρος. Ωστόσο, το μικρούλικο ανθρωπάκι μου, δε φαινόταν να 'χει χάσει το δρόμο του, ούτε να 'ναι ψόφιο από την κούραση, την πείνα ή τη δίψα, ούτε ζαρωμένο απ' το φόβο. Σε καμιά περίπτωση δεν έμοιαζε με ένα παιδί χαμένο καταμεσής στην απέραντη έρημο, χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή. Όταν τελικά κατάφερα επιτέλους να μιλήσω, του είπα:

- «Μα τι κάνεις 'δω πέρα;»

Και τότε μου ξανά 'πε ολότελα απλά και ήρεμα, σαν να 'ταν κάτι πολύ σοβαρό:

- «Σας παρακαλώ πολύ... ζωγραφίστε μου ένα αρνί...». Όταν το μυστήριο είναι τόσο καταπιεστικά εντυπωσιακό, δεν τολμά κανείς να μην υπακούσει. Όσο παράλογο κι αν μου φαινόταν να συμβαίνουν όλ' αυτά χίλια μίλια μακριά από τον πολιτισμό, κι ενώ παράλληλα κινδύνευα να χάσω τη ζωή μου, έβγαλα απ' την τσέπη μου ένα φύλλο χαρτιού και το στυλό μου. Όμως τότε θυμήθηκα ότι εκείνο που προπάντων είχα σπουδάσει ήταν η γεωγραφία, η ιστορία, η αριθμητική και η γραμματική και - μ' ένα κάπως μελαγχολικό τόνο - είπα στο μικρό ανθρωπάκι πως δεν ήξερα να ζωγραφίζω.

- «Αυτό δεν πειράζει. Ζωγράφισε μου ένα αρνάκι.»
αποκρίθηκε.

Καθώς δεν είχα ζωγραφίσει ποτέ μου αρνάκι, έφτιαξα για χάρη του μια από τις δυο όλες κι όλες ζωγραφιές που ήξερα να κάνω. Αυτή με τον βόα απ' έξω.

Κι έμεινα αποσβολωμένος ακούγοντας το μικρό ανθρωπάκι να μου απαντά:

- «'Οχι! 'Οχι! Δεν θέλω έναν ελέφαντα μέσα σ' ένα βόα. Ένας βόας είναι πολύ επικίνδυνος κι ένας ελέφαντας είναι πολύ άβολος. Στο σπίτι μου όλα είναι πολύ μικρά. Εκείνο που μου χρειάζεται είναι ένα αρνάκι. Ζωγράφισε μου ένα αρνάκι».

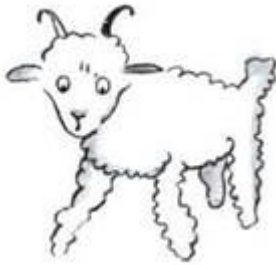
Τότε το ζωγράφισα.

Το κοίταξε προσεκτικά κι ύστερα είπε:

- «'Οοχι! Αυτό είναι κιόλας πολύ άρρωστο. Φτιάξε μου ένα άλλο».

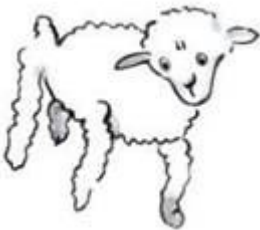
Ζωγράφισα πάλι...

Ο φίλος μου χαμογέλασε ευγενικά, αποφεύγοντας μ' επιείκεια να μου κάνει κριτική:

- «Το βλέπεις πολύ καλά... αυτό δεν είναι αρνάκι, είναι ένα κριάρι. Έχει κέρατα...».

Έφτιαξα ξανά τη ζωγραφιά μου.:

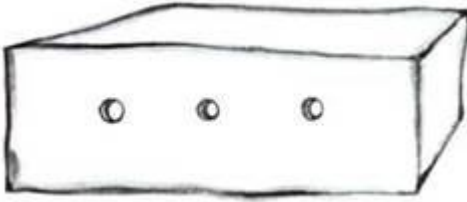
Όμως κι αυτή την αρνήθηκε, το ίδιο όπως και τις δυο προηγούμενες:

- «Αυτό είναι πολύ γέρικο. Θέλω ένα αρνάκι που να ζήσει για πολύ καιρό».

Χάνοντας τότε την υπομονή μου και - καθώς βιαζόμουν να ξεμοντάρω τον κινητήρα μου - σκάρωσα στα

γρήγορα τούτο το σχέδιο και το 'σπρωξα προς το μέρος του.

- «Αυτό είναι ένα κουτάκι. Το αρνάκι που θέλεις είναι μέσα...»

Ωστόσο, πολύ ξαφνιάστηκα, βλέποντας να φωτίζεται το πρόσωπο του μικρού μου κριτή:

- «Είναι ακριβώς όπως το ήθελα! Νομίζεις πως θα χρειάζεται πολύ χορτάρι αυτό το αρνάκι;»

- «Γιατί;»

- «Το σπίτι μου είναι πολύ μικρό...»

- «Σίγουρα δεν θα 'χεις πρόβλημα. Σου έδωσα ένα πολύ μικρούτσικο αρνάκι.»

Έσκυψε το κεφάλι του πάνω απ' τις ζωγραφιές:

- «Δεν είναι δα και τόσο μικρό...
Να... αποκοιμήθηκε...».

Έτσι έκανα τη γνωριμία με το μικρό πρίγκηπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Μου χρειάστηκε πολύς καιρός για να καταλάβω από που ερχόταν. Ο μικρός πρίγκηπας που μού έκανε τόσες πολλές ερωτήσεις, έδειχνε να μην ακούει ποτέ τις δικές μου. Μερικά λόγια που λέγονταν έτσι, χωρίς σκοπό, ήταν εκείνα που λίγο-λίγο μου τα φανέρωσαν όλα. Έτσι, όταν για πρώτη φορά είδε το αεροπλάνο μου, (δεν το 'χω σκοπό να το σχεδιάσω, είναι ένα πολύ περιπλοκο σχέδιο για μένα...), ρώτησε:

- «Τι 'ναι τούτο 'δω το πράμα;»

- «Δεν είναι ένα "πράμα". Αυτό πετάει. Αυτό είναι ένα αεροπλάνο. Είναι το αεροπλάνο μου».

Και πολύ περήφανος, τον πληροφόρησα ότι πετούσα. Τότε φώναξε εκστατικός:

- «Πως;;! Έχεις πέσει από τον ουρανό;;!...»

- «Μάλιστα», έκανα με μετριοφροσύνη...

- «Αχ χα χα! Αυτό κι' αν είναι αστείο...»

Κι' ο μικρός πρίγκηπας δε μπόρεσε να συγκρατήσει ένα σκερτσόζικο ξέσπασμα γέλιου, που εμένα πολύ με θύμωσε.

- «Καθόλου δε μ' αρέσει να μην παίρνουν οι άλλοι στα σοβαρά τις κακοτυχίες μου», του είπα.

Μα συνέχισε, προσθέτοντας:

- «Τότε, κι εσύ - σαν κι' εμένα - ήρθες από τον ουρανό. Από ποιον πλανήτη είσαι;»

Τότε στο μυαλό μου έλαμψε μια ιδέα, σχετικά με το μυστήριο της παρουσίας του και τον ρώτησα ευθέως:

- «Έχεις έρθει, λοιπόν, από κάποιον άλλο πλανήτη»;

Όμως, δε μου απάντησε. Κουνούσε πέρα-δώθε απαλά το κεφάλι του, κοιτάζοντας συνέχεια το αεροπλάνο μου:

- «Είναι αλήθεια...»,
είπε, «πως με τούτο
'δω το πράμα, δεν
γίνεται να 'χεις
έρθει από πολύ
μακριά...».

Και παραδόθηκε σε
μα ονειροπόληση
που κράτησε πολλή
ώρα. Ύστερα,
βγάζοντας το αρνάκι
μου απ' την τσέπη
του, βυθίστηκε σε
περισυλλογή, θαυ-
μάζοντας το θησαυ-
ρό του.

Φαντάζεστε πόσο αναστατώθηκα από αυτήν τη μισό-εκμυστήρευση για τους «άλλους πλανήτες». Προσπάθησα, λοιπόν, να μάθω περισσότερα:

- «Από που έχεις έρθει, μικρό μου ανθρωπάκι; Που είναι αυτό που λες "σπίτι μου"; Που θέλεις να πας το αρνάκι μου;»

Αφού απέμεινε για κάμποση ώρα να στοχάζεται σιωπηλός, μου απάντησε:

- «Αυτό που βολεύει με το κουτάκι που μου έδωσες είναι ότι τη νύχτα θα του χρησιμεύει και για σπίτι».

- «Και βέβαια. Κι' αν είσαι ευγενικός, θα σου δώσω κι ένα σκοινί να το δένεις - όσο είναι μέρα. Κι ακόμη κι έναν πάσσαλο...»

Η πρότασή μου φάνηκε να σοκάρει το μικρό πρίγκηπα:

- «Να το δένω; Τι αστεία ιδέα!»

- «Μα αν δεν το δένεις, θα πάει - ένας θεός ξέρει που - και θα χαθεί».

Ο φίλος μου απάντησε πάλι μ' ένα καινούριο ξέσπασμα γέλιου.

- «Μα που νομίζεις ότι θα θελήσει να πάει;»

- «Το που, δεν έχει σημασία. Ίσια μπροστά του...»

Τότε ο μικρός πρίγκηπας παρατήρησε με ύφος σοβαρό:

- «Αυτό δεν πειράζει. Είναι τόσο μικρούτσικο το σπίτι μου!»

Και με κάποια μελαγχολία - ίσως, πρόσθεσε:

- «Μόνο ίσια μπροστά σου, δε μπορείς να πας και πολύ μακριά...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Έτσι είχα μάθει ένα πράγμα πολύ σημαντικό: ότι ο πλανήτης από όπου είχε έρθει, ήταν λίγο πιο μεγάλος από ένα σπίτι!

Αυτό δε μπορούσε να με παραξενέψει και πολύ. Ήξερα πολύ καλά πως εκτός από τους μεγάλους πλανήτες - όπως η Γη, ο Δίας, ο Άρης, ή η Αφροδίτη - στους οποίους έχουν δοθεί ονόματα, υπάρχουν εκατοντάδες άλλοι που είναι καμιά φορά τόσο μικροί, ώστε με δυσκολία τους διακρίνεις στο τηλεσκόπιο.

Όταν ένας αστρονόμος ανακαλύπτει έναν απ' αυτούς, του δίνει για όνομα έναν αριθμό. Τον ονομάζει, για παράδειγμα:

«Ο αστεροειδής 3251».

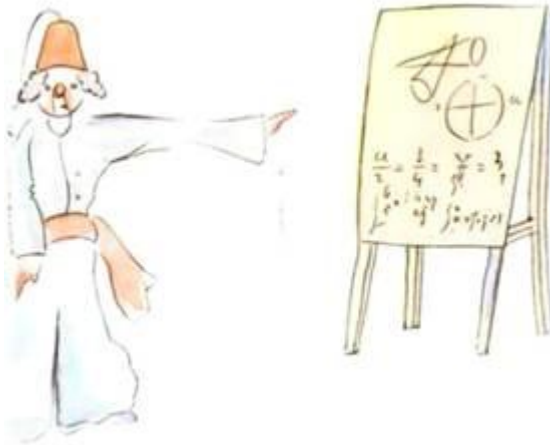
Υπάρχουν σοβαροί λόγοι που με κάνουν να πιστεύω ότι ο πλανήτης απ' όπου είχε έρθει ο μικρός πρίγκηπας είναι ο αστεροειδής B-612.

Αυτόν τον αστεροειδή δεν τον είχαν διακρίνει με το τηλεσκόπιο παρά μονάχα μια φορά στα 1909 κι εκείνος που τον ανακάλυψε ήταν ένας Τούρκος αστρονόμος.

Είχε κάνει τότε μια μεγαλοπρεπή παρουσίαση της ανακάλυψης του σε ένα Διεθνές Συνέδριο Αστρονομίας. Αλλά κανείς δεν τον πίστεψε εξαιτίας της φορεσιάς του. Έτσι είναι οι μεγάλοι.

Ευτυχώς όμως για τη φήμη του αστεροειδούς B-612, ένας Τούρκος δικτάτορας - με την απειλή της ποινής του θανάτου - επέβαλε στο λαό του να ντύνεται όπως οι Ευρωπαίοι. Ο αστρονόμος ξανάκανε την παρουσίαση το 1920, φορώντας ένα πολύ κομψό και μοντέρνο κοστούμι. Και τούτη τη φορά, όλος ο κόσμος χειροκρότησε μ' ενθουσιασμό την ανακάλυψή του.

Αν σας διηγήθηκα αυτές τις λεπτομέρειες σχετικά με τον αστεροειδή B-612, όπως κι' αν σας εμπιστευτήκα τον αριθμό του, αυτό έγινε εξαιτίας των μεγάλων.

Οι μεγάλοι αγαπούν τους αριθμούς.

Εάν τύχει να τους μιλήσετε για έναν καινούριο φίλο, εκείνοι δε σε ρωτάνε ποτέ για κάτι το ουσιώδες. Δεν θα ρωτήσουν ποτέ: «Πως μοιάζει η φωνή του; Ποια παιχνίδια του αρέσουν περισσότερο; Κάνει συλλογή με πεταλούδες;». Συνήθως ρωτούν: «Πόσων χρονών είναι; Πόσα αδέρφια έχει; Πόσο μεγαλόσωμος είναι; Πόσα λεφτά κερδίζει ο πατέρας του;». Τότε μόνο πιστεύουν ότι τον ξέρουν.

Αν πείτε σε κάποιον από τους μεγάλους: «Είδα ένα σπίτι με ροζ τούβλα, γεράνια στα παράθυρα και περιστέρια στη στέγη», ποτέ δεν θα καταφέρει να φανταστεί αυτό το σπίτι. Πρέπει να πεις: «Είδα ένα σπίτι που αξίζει πάνω από εκατό χιλιάδες ευρώ». Τότε

εκείνος θα αναφωνήσει μάλλον «Τι όμορφο που θα 'ναι!...»

Έτσι, αν τους πείτε: «Η απόδειξη ότι ο μικρός πρίγκηπας δεν ήταν φανταστικό πρόσωπο, είναι το ότι ήταν χαριτωμένος, ότι γελούσε και πως ήθελε ένα αρνάκι. Γιατί όταν κανείς θέλει ένα αρνάκι, αυτό είναι απόδειξη ότι υπάρχει», θ' ανασηκώσουν τους ώμους και θα σας φερθούν όπως συνηθίζουν να συμπεριφέρονται όταν έχουν να κάνουν με παιδιά!

Μα αν τους πείτε: «Ο πλανήτης απ' όπου ήρθε είναι ο αστεροειδής B-612», τότε θα πειστούν για όσα λέτε και δεν θα σας ζαλίσουν με τις ερωτήσεις τους. Έτσι είναι αυτοί, δεν πρέπει να τους κρατάμε κακία. Τα παιδιά δεν πρέπει να είναι πολύ αυστηρά με τους μεγάλους, πρέπει να δείχνουν επιείκεια απέναντι τους.

Όμως βέβαια, εμείς που καταλαβαίνουμε τη ζωή, κοροϊδεύουμε τα νούμερα! Θα προτιμούσα πραγματικά ν' αρχίσω την ιστορία όπως άρχιζαν παλιά τα παραμύθια. Θα προτιμούσα να πω: «Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας μικρός πρίγκηπας που κατοικούσε σ' ένα μικρό πλανήτη, μόλις πιο μεγάλο από τον ίδιο και που είχε ανάγκη από ένα φίλο...». Για 'κείνους που καταλαβαίνουν τη ζωή, η διατύπωση αυτή θα έδειχνε πολύ περισσότερο αληθινή.

Γιατί δεν θα μου άρεσε να διαβαστεί το βιβλίο μου με επιπολαιότητα. Νιώθω τόση θλίψη, καθώς διηγούμαι τούτες τις αναμνήσεις. Έχουν περάσει κιόλας έξη χρόνια από τότε που ο φίλος μου έφυγε μαζί με το αρνάκι του. Κι αν εδώ κάνω μια προσπάθεια να τον

περιγράψω, αυτό γίνεται για να μην τον ξεχάσω. Είναι πολύ θλιβερό να ξεχνάς ένα φίλο. Δεν έχουν ένα φίλο όλοι οι άνθρωποι. Μπορεί κι εγώ να καταντήσω σαν τους μεγάλους, που το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι τα νούμερα. Κι ακόμη, ακριβώς γι' αυτό, πήγα κι αγόρασα ένα κουτί με χρώματα και κραγιόνια. Είναι πολύ δύσκολο να ξαναρχίζεις να σχεδιάζεις στη δική μου ηλικία, όταν δεν το έχεις ξανακάνει παρά μονάχα τότε με τον κλειστό και τον ανοιχτό βόα, στα έξη σου χρόνια!

Θα δοκιμάσω, φυσικά, να ζωγραφίσω δικά του πορτραίτα, που να του μοιάζουν όσο πιο πολύ γίνεται. Μα δεν είμαι απόλυτα σίγουρος πως θα τα καταφέρω. Μια η ζωγραφιά πάει καλότερα, και μια δεν του μοιάζει και πολύ. Κάνω ακόμα λάθος προσπαθώντας να αποδώσω το μπόϊ του. Τη μια ο μικρός πρίγκηπας είναι πολύ μεγάλος. Την άλλη φαίνεται πολύ μικρός. Είμαι εξίσου διστακτικός και με το χρώμα της φορεσιάς του. Σ' όλες αυτές τις περιπτώσεις δοκιμάζω διάφορες αποχρώσεις μέχρι να τα καταφέρω κάπως. Ωστόσο, όλ' αυτά θα πρέπει να μου τα συγχωρήσετε. Ο φίλος μου δεν έδινε ποτέ εξηγήσεις. Καθόλου απίθανο να με νόμιζε κι' εμένα όμοιο του. Όμως εγώ, δυστυχώς, δεν ξέρω κάποιον τρόπο για να βλέπω τα αρνάκια μέσα στα κουτάκια. Ίσως είμαι κάπως σαν και τους μεγάλους κι' εγώ.

Θα πρέπει μάλλον να 'χω γεράσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Κάθε μέρα μάθαινα και κάτι σχετικά με τον πλανήτη του... για την αναχώρηση... για το ταξίδι. Αυτό γινόταν σιγά - σιγά, όπως το έφερνε η κουβέντα.. Με τον ίδιο τρόπο έμαθα - την τρίτη μέρα - για το δράμα των μπαομπάμπ.

Και τη φορά αυτή, αφορμή ήταν το αρνάκι, γιατί - ξαφνικά - ο μικρός πρίγκηπας, που έδειχνε σαν να τον είχε κυριεύσει μια τρομερή ανησυχία, με ρώτησε:

- «Να 'ναι άραγε αλήθεια - ή μήπως όχι, πως τα αρνάκια τρώνε τα χαμηλά δεντράκια;»

- «Ναι, αλήθεια είναι».

- «Α! είμαι πολύ ευχαριστημένος γι' αυτό».

Δεν καταλάβαινα γιατί ήταν τόσο σημαντικό το ότι τα αρνιά τρώνε τα μικρά δέντρα. Μα ο μικρός πρίγκηπας πρόσθεσε:

- «Επομένως τρώνε και τα μπαομπάμπ»;

Χρειάστηκε να επισημάνω στο μικρό πρίγκηπα πως τα μπαομπάμπ δεν είναι μικρά δεντράκια αλλά μεγάλα δέντρα, ψηλά σαν τις εκκλησίες και πως ακόμη κι αν έπαιρνε κοντά του ένα ολόκληρο κοπάδι από ελέφαντες, το κοπάδι εκείνο δεν θα τα κατάφερνε να φτάσει στην κορφή ενός μονάχα μπαομπάμπ.

Η ιδέα του κοπαδιού με τους ελέφαντες, έγινε αιτία να βάλει τα γέλια ο μικρός πρίγκηπας.

- «Θα χρειαζόταν να τους βάλω τον ένα πάνω στον άλλο...»

Αλλά παρατήρησε - αποδεικνύοντας ότι δεν του έλειπε η σοφία:

- «Πριν μεγαλώσουν όμως, τα μπαομπάμπ είναι κι αυτά μικρά και χαμηλά».

- «Πολύ σωστά! Αλλά γιατί θέλεις να τρώνε τα αρνιά σου τα μικρά μπαομπάμπ;»

Μου απάντησε: «Καλά, καλά...! Θα δούμε!», σαν να υπήρχε κάτι προφανές σ' αυτό. Και μου χρειάστηκε να επιστρατεύσω όλη μου την εξυπνάδα για να καταλάβω από μόνος μου αυτό το πρόβλημα.

Και πραγματικά, πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκηπα, όπως και σε όλους τους πλανήτες, υπάρχουν και καλά φυτά και κακά φυτά. Όπως είναι φυσικό, από τους καλούς σπόρους, βγαίνουν καλά φυτά κι από τους κακούς σπόρους κακά φυτά. Όμως, οι σπόροι κοιμούνται κρυμμένοι κάτω από την επιφάνεια της γης μέχρι να μπει σε κάποιον από αυτούς η ιδέα να ξυπνήσει. Τότε τεντώνεται και δειλά-δειλά πετάει προς τον ήλιο ένα γοητευτικό βλασταράκι. Αν τύχει να 'ναι κάποιο βλασταράκι ραπανιού ή τριανταφυλλιάς μπορεί κανείς να το αφήσει να ξεπεταχτεί όπως εκείνο θέλει. Ωστόσο, αν πρόκειται για κανένα κακό φυτό, αμέσως μόλις το αναγνωρίσεις, πρέπει να το ξεριζώσεις. Και πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκηπα υπήρχαν και σπόροι τρομεροί... αυτοί ήταν οι σπόροι του μπαομπάμπ. Το έδαφος του μικρού πλανήτη ήταν γεμάτο απ' αυτούς. Ένα μπαομπάμπ, λοιπόν, αν αργήσεις να το ξεριζώσεις, ποτέ δεν θα καταφέρεις να το ξεφορτωθείς. Σκεπάζει ολόκληρο τον πλανήτη. Τον τρυπάει με τις ρίζες του. Κι αν ο πλανήτης είναι πολύ μικρός και τα μπαομπάμπ πάρα πολλά, μπορεί να τιναχτεί σε χίλια κομμάτια.

- «Αυτό είναι ζήτημα πειθαρχίας...», μου έλεγε αργότερα ο μικρός πρίγκηπας. «Όταν τελειώνει κανείς το πρωί τη δική του καθαριότητα, πρέπει να αρχίσει να κάνει - με πολλή φροντίδα - και την καθαριότητα του πλανήτη. Είναι ανάγκη να ξεριζώνει τα μπαομπάμπ το

ένα μετά το άλλο, αμέσως μόλις τα διακρίνει ανάμεσα στα βλαστάρια από τις τριανταφυλλιές - καθώς μοιάζουν πολύ μ' αυτές όταν είναι μικρά. Είναι μια δουλειά πολύ βαρετή, μα πολύ εύκολη».

Και κάποια μέρα με συμβούλευσε να προσπαθήσω να φτιάξω μian όμορφη ζωγραφιά, έτσι ώστε να μπορέσουν να καταλάβουν καλύτερα τα παιδιά της πατρίδας μου. «Αν μια μέρα τύχει να ταξιδέψουν...», μου έλεγε, «...ίσως τους φανεί πολύ χρήσιμη. Μερικές φορές δεν βλάπτει ν' αναβάλλεις μια δουλειά για αργότερα. Όταν όμως πρόκειται για μπασμπάμπ, αυτό είναι πάντα καταστροφή. Ξέρω έναν πλανήτη, όπου

ζούσε ένας τεμπέλης. Είχε βαρεθεί να βγάλει τρία μικρά δεντράκια...»

Κι' ακολουθώντας τις οδηγίες του μικρού πρίγκηπα, ζωγράφισα εκείνο 'κει τον πλανήτη. Καθόλου δε μ' αρέσει να παίρνω ύφος ηθικολόγου. Όμως, ο κίνδυνος από τα μπαομπάμπ είναι τόσο λίγο γνωστός και οι κίνδυνοι που διατρέχει εκείνος που θα λαθέψει μόνος πάνω σ' έναν αστεροειδή τόσο μεγάλοι που - για μια φορά μόνο - θα κάνω μια εξαίρεση, παραμερίζοντας την επιφύλαξη μου. Λέω: «Παιδιά! Προσέξτε τα μπαομπάμπ!» Αυτό το κάνω για να προειδοποιήσω τους φίλους μου για έναν κίνδυνο που τους απειλεί εδώ και πολύ καιρό, όπως κι εμένα τον ίδιο, που τόσο σκληρά δούλεψα για ετούτη τη ζωγραφιά. Το μάθημα αυτό, αξίζει και με το παραπάνω τον κόπο. Θ' αναρωτηθείτε ίσως: Γιατί σε τούτο το βιβλίο δεν υπάρχουν κι άλλες ζωγραφιές το ίδιο υπέροχες σαν κι εκείνη με τα μπαομπάμπ; Η απάντηση είναι πολύ απλή: Δοκίμασα, μα δεν τα κατάφερα. Όταν ζωγράφιζα τα μπαομπάμπ, ένιωσα να με κυριεύει μια αίσθηση... ότι έπρεπε να βιαστώ όσο γινόταν περισσότερο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Αχ!... Μικρέ μου πρίγκηπα!... αρχίζω να καταλαβαίνω τώρα, σιγά - σιγά, τη μελαγχολική ζουλά σου. Για πολύν καιρό δεν είχες άλλη διασκέδαση από το να χαίρεσαι τα υπέροχα χρώματα που σκόρπιζε ο ήλιος, βασιλεύοντας. Έμαθα τούτη την καινούργια λεπτομέρεια το πρωί της τέταρτης μέρας όταν μου είπες:

- «Πολύ μου αρέσουν τα ηλιοβασιλέματα. Πάμε να δούμε ένα ηλιοβασίλεμα...»
- «Μα πρέπει να περιμένουμε...»
- «Να περιμένουμε τι;»
- «Να περιμένουμε μέχρι να πέσει ο ήλιος».

Στην αρχή φάνηκες να ξαφνιάζεσαι κι' ύστερα γέλασες με τον ίδιο σου τον εαυτό. Και μου είπες:

- «Πάντα νομίζω πως είμαι στο σπίτι μου!»

Πραγματικά, όταν είναι μεσημέρι στην Αμερική, όλος ο κόσμος ξέρει πως στη Γαλλία ο ήλιος βασιλεύει. Δεν θα χρειαζόταν παρά να μπορεί κανείς να πάει στη Γαλλία σ' ένα λεπτό, για να χαρεί το ηλιοβασίλεμα. Δυστυχώς όμως, η Γαλλία είναι πάρα πολύ μακριά. Πάνω στο μικρό σου πλανήτη όμως, θα ήταν αρκετό να τραβήξεις την καρέκλα σου μερικά βήματα πιο πέρα. Και τότε θα 'βλεπες το δειλινό κάθε φορά που θα το 'θελες...

- «Μια μέρα είδα τον ήλιο να βασιλεύει σαράντα-τρεις φορές!»

Και λίγο μετά, πρόσθεσε:

- «Ξέρεις... όταν είναι κανείς πολύ λυπημένος, του αρέσουν τα ηλιοβασιλέματα...»

- «Τη μέρα που τα είδες σαράντα-τρεις φορές ήσουν λοιπόν τόσο πολύ λυπημένος;»

Μα ο μικρός πρίγκηπας δεν απάντησε...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

Την πέμπτη μέρα - πάντα χάρη στο αρνάκι - μου αποκαλύφθηκε το μυστικό της ζωής του μικρού πρίγκηπα. Με ρώτησε κάπως απότομα και χωρίς καμιά εισαγωγή, σαν να 'ταν αποτέλεσμα ενός προβλήματος που το είχε μελετήσει σιωπηλά για πολλύν καιρό, χωρίς να εξωτερικεύει τις σκέψεις του.

- «Ένα αρνάκι, μιας και τρώει τα δεντράκια, τρώει και τα λουλούδια;»

- «Ένα αρνάκι τρώει ότι βρεθεί μπροστά του».

- «Ακόμη και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια;»

- «Ναι. Ακόμη και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια».

- «Και τότε σε τι τους χρησιμεύουν τα αγκάθια;»

Δεν το ήξερα αυτό... Εκείνη τη στιγμή ήμουν πολύ απασχολημένος, καθώς προσπαθούσα να λασκάρω ένα μαγκωμένο μπουλόνι του κινητήρα μου. Ένιωθα ανήσυχος γιατί η βλάβη έδειχνε να 'ναι πολύ σοβαρή και το νερό που λιγότευε άρχιζε να με κάνει να φοβάμαι το χειρότερο.

- «Και σε τι χρησιμεύουν τ' αγκάθια;»

Όταν έκανε μian ερώτηση, ο μικρός πρίγκηπας δεν υποχωρούσε ποτέ, μέχρι να πάρει απάντηση. Είχα

εκνευριστεί με το μπουλόνι μου κι' απάντησα αδιάφορα:

- «Τ' αγκάθια σε τίποτε δεν χρησιμεύουν, είναι μια καθαρή κακοτροπιά από τη μεριά των λουλουδιών!»

- «Ωωω!», έκανε έκπληκτος.

Όμως, ύστερα από ένα μικρό διάστημα σιωπής, μου αποκρίθηκε με μια δόση μνησικακίας:

- «Δε σε πιστεύω! Τα λουλούδια είναι αδύναμα, λεπτούτσικα. Δεν έχουν πονηριά. Επιβιώνουν όπως μπορούν. Πιστεύουν πως είναι τρομερά με τ' αγκάθια τους...»

Δεν έδωσα καμιά απάντηση. Εκείνη τη στιγμή σκεφτόμουν: «...αν ετούτο το μπουλόνι συνεχίσει να μη λύνεται, θα το χτυπήσω με το σφυρί». Ο μικρός πρίγκηπας διέκοψε πάλι τις σκέψεις μου:

- «Και πιστεύεις, εσύ, πως τα λουλούδια...»

- «Μα όχι! Όχι, βέβαια! Δεν πιστεύω τίποτε!», απάντησα έτσι αδιάφορα, χωρίς να το πολύ-σκεφτώ. «Είμαι απασχολημένος τώρα εγώ, με πιο σοβαρά πράγματα!»

Με κοίταξε αποσβολωμένος...

- «Με πιο σοβαρά πράγματα!...»

Με κοιτάζε, έτσι όπως ήμουν, με το σφυρί στο χέρι, τα δάχτυλα μαύρα από το γράσο, σκυμμένο πάνω από ένα αντικείμενο που σίγουρα θα του φαινόταν κακάσχημο.

- «Μιλάς κι εσύ όπως οι μεγάλοι!»

Τα λόγια του μ' έκαναν να νιώσω ντροπή. Μα εκείνος, δίχως καθόλου να με λυπηθεί, πρόσθεσε:

- «Όλα τα μπερδεύεις, εσύ... όλα τα ανακατώνεις!»

Στ' αλήθεια ήταν πολύ θυμωμένος. Τα χρυσόξανθα μαλλιά του χόρευαν στο αεράκι:

- «Ήξερα έναν πλανήτη όπου ζει ένας κύριος κατά-κόκκινος. Ποτέ του δεν είχε μυρίσει ένα λουλούδι. Ποτέ του δεν είχε κοιτάξει ένα αστέρι. Ποτέ του δεν είχε αγαπήσει κανένα. Ποτέ του δεν έκανε τίποτ' άλλο εκτός από λογαριασμούς. Κι' όλη τη μέρα έλεγε και ξανά 'λεγε συνέχεια σαν κι' εσένα: "Είμαι σοβαρός άνθρωπος! Είμαι ένας σοβαρός άνθρωπος!", κι αυτό τον έκανε να φουσκώνει από περηφάνια! Μα αυτός δεν είναι άνθρωπος, είναι ένα μανιτάρι!»

- «Ένα τι;»

- «Ένα μανιτάρι!»

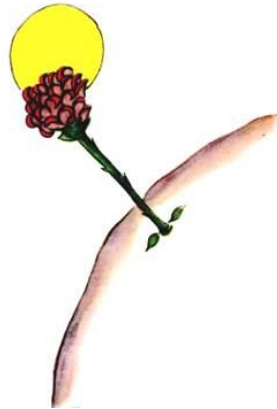
Ο μικρός πρίγκηπας είχε γίνει τώρα κατά-κίτρινος από θυμό...

- «Εδώ και εκατομμύρια χρόνια, τα λουλούδια βγάζουν αγκάθια. Και παρ' όλα αυτά, εδώ και εκατομμύρια

χρόνια, τα αρνάκια τρώνε τα λουλούδια. Δεν είναι λοιπόν, σοβαρό θέμα να προσπαθείς να καταλάβεις γιατί τα λουλούδια κουράζονται τόσο πολύ για να βγάζουν αγκάθια που ποτέ δε χρησιμεύουν σε τίποτα; Δεν είναι σημαντικό πρόβλημα ο πόλεμος ανάμεσα στα αρνάκια και τα λουλούδια; Δεν είναι πολύ πιο σοβαρό και πιο σημαντικό από τους λογαριασμούς ενός χοντρού κατά-κόκκινου κυρίου; Κι αν εγώ ήξερα ένα μοναδικό στον κόσμο λουλούδι, που δεν υπήρχε πουθενά αλλού, εκτός από τον πλανήτη μου και που ένα μικρό αρνάκι μπορεί να το καταστρέψει με μια χασιά... έτσι... ένα πρωί... χωρίς καθόλου να σκεφτεί αυτό που κάνει... αυτό δεν είναι σημαντικό και σοβαρό θέμα;»

Το πρόσωπο του είχε τώρα κοκκινίσει από το θυμό κι' εκείνος συνέχισε:

- «Αν κάποιος αγαπάει ένα λουλούδι που είναι μοναδικό και δεν υπάρχει άλλο... πουθενά αλλού... μέσα σε εκατομμύρια και εκατομμύρια αστέρια... αυτό είναι αρκετό για να νιώθει ευτυχισμένος όταν το κοιτάζει.

Όταν σκέφτεται "...το λουλούδι μου είναι κάπου εκεί...". Μα αν ένα αρνάκι φάει το λουλούδι του, θα 'ναι για 'κείνον σαν να είχαν σβήσει ξαφνικά όλα τ' αστέρια! Κι αυτό δεν είναι σημαντικό;!!...»

Δε μπόρεσε να ψελλίσει ούτε λέξη παραπάνω... Ξέσπασε απότομα σε λυγμούς... Είχε πέσει η νύχτα τώρα πια. Εγώ είχα παρατήσει τα εργαλεία μου. Άρχισα να χλευάζω τον εαυτό μου για όσα νόμιζα σημαντικά...για το σφυρί μου, για το μπουλόνι μου, ακόμα και για τη δίψα... και για το θάνατο. Πάνω σ' ένα αστέρι... σ' έναν πλανήτη... το δικό μου πλανήτη, τη Γη... βρισκόταν ένας μικρός πρίγκηπας που χρειαζόταν παρηγοριά! Τον πήρα αγκαλιά. Τον λίκνισα απαλά στην αγκαλιά μου, νανουρίζοντάς τον. Του ψιθύρισα: «Το λουλούδι που αγαπάς, δεν κινδυνεύει πια... Ζωγράφισα ένα φίμωτρο στο αρνάκι σου... Θα ζωγραφίσω και μια πανοπλία για το λουλούδι σου... Θα...».

Δεν ήξερα τι να πω... Ένωθα τόσο πολύ άσχημα. Δεν ήξερα πώς να τον φέρω πιο κοντά μου ή πως να μοιραστώ τον πόνο του. Είναι τόσο μυστηριώδης, αυτή η χώρα των δακρύων...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

Πολύ σύντομα, άρχισα να μαθαίνω περισσότερα γι' αυτό το λουλούδι. Πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκηπα, υπήρχαν πάντοτε απλά λουλουδάκια, στολισμένα μοναχά με μια σειρά από πέταλα, που δεν έπιαναν και πολύ τόπο και που δεν ενοχλούσαν κανέναν. Ένα πρωινό ξεπηδούσαν ανάμεσα στο χορτάρι κι ύστερα - το δειλινό - χάνονταν. Μα εκείνο το λουλούδι, είχε βλαστήσει μια μέρα από ένα σπόρο - φερμένο ποιος ξέρει από πού - κι' ο μικρός πρίγκηπας το είχε παρακολουθήσει από πολύ κοντά. Το περιεργό βλαστάρι καθόλου δεν έμοιαζε με τ' άλλα. Θα μπορούσε ίσως να 'ναι ένα καινούργιο είδος μπαομπάμπ.

Το νέο ξεπεταρούδι όμως, γρήγορα σταμάτησε να ψηλώνει κι' άρχισε να ετοιμάζει ένα λουλούδι. Ο μικρός πρίγκηπας που το παρακολουθούσε συνέχεια, έβλεπε να μεγαλώνει ένα τεράστιο μπουμπούκι κι' ένιωθε πως κάτι θαυμαστό θα γεννιόταν. Το λουλούδι δε σταματούσε να προετοιμάζεται για να γίνει όμορφο, προφυλαγμένο καθώς ήταν μέσα στο πράσινο κουκούλι του. Διάλεγε με πολύ προσοχή τα χρώματά του. Ντυνόταν χωρίς βιασύνη, ταιριάζοντας ένα-ένα τα πέταλά του. Δεν ήθελε να παρουσιαστεί τσαλακωμένο όπως οι παπαρούνες. Δεν ήθελε να παρουσιαστεί παρά μονάχα μέσα στην τέλεια ακτινοβολία της ομορφιάς του. Ε, ναι! Ήταν πολύ φιλάρεσκο,...πραγματική κοκέτα! Το μυστηριώδες φόρεμα του προετοιμαζόταν μέρες και μέρες. Κι ύστερα... μια μέρα... ένα πρωί,

ακριβώς την ώρα που έβγαινε ο ήλιος, έκανε την εμφάνισή του...

Και τότε το λουλούδι, που είχε δουλέψει με τόση λεπτομέρεια, είπε καθώς χασμουριόταν:

- «Αχ! μόλις ξύπνησα... Σας ζητώ συγνώμη... Είμαι ακόμη αχτένιστη...»

Τότε ο μικρός πρίγκηπας δε μπόρεσε να συγκρατήσει το θαυμασμό του:

- «Τι όμορφο που είσαι!»

- «Είμαι...δεν είμαι;» απάντησε απαλά το λουλούδι. «Κι έχω γεννηθεί και την ίδια στιγμή που γεννιέται κι ο ήλιος...»

Ο μικρός πρίγκηπας το κατάλαβε πως ήταν κάπως ξιπασμένο... όμως ήταν ταυτόχρονα και τόσο, μα τόσο, γοητευτικό!

- «Νομίζω πως είναι η ώρα για το πρόγευμα...» είπε και πρόσθεσε αμέσως μετά: «... αν έχετε την καλοσύνη να σκεφτείτε κι' εμένα...».

Κι ο μικρός πρίγκηπας - κάπως έκπληκτος - αφού έφερε ένα ποτιστήρι με δροσερό νερό - ξεδίψασε το λουλούδι.

Κι' έτσι, το λουλούδι σύντομα άρχισε να τον ταλαιπωρεί μ' αυτήν την κάπως περίεργη ματαιοδοξία του. Μια μέρα, παραδείγματος χάριν, καθώς μιλούσε για τα τέσσερα αγκάθια του, είχε πει στο μικρό πρίγκηπα, φοβερίζοντας:

- «Αν θέλουν, ας έρθουν οι τίγρεις, με τα νύχια τους!»

- «Δεν υπάρχουν τίγρεις στον πλανήτη μου», ανταπάντησε ο μικρός πρίγκηπας «...κι έπειτα οι τίγρεις δεν τρώνε χορτάρι».

- «Εγώ δεν είμαι χορτάρι...», αποκρίθηκε χαριτωμένα το λουλούδι.

- «Συγχωρείστε με...», της είπε εκείνος ταπεινά...

- «Καθόλου δε με φοβίζουν οι τίγρεις, μα με τρομάζουν τα ρεύματα του αέρα... Δεν έχετε κανένα παραβάν;»

«Την τρομάζουν τα ρεύματα του αέρα... μεγάλη ατυχία για φυτό», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας. «Πολύ περίπλοκο είναι αυτό το λουλούδι...».

- «Και το βράδυ θα με βάζετε κάτω από μια μεγάλη γυάλα. Κάνει πολύ κρύο εδώ... σε σας. Είναι κάπως άβολα. Εκεί απ' όπου έχω έρθει...».

Αλλά το λουλούδι δε συνέχισε... Είχε έρθει με τη μορφή σπόρου. Δεν θα μπορούσε να ξέρει τίποτε από άλλους κόσμους. Ταπεινωμένο που πιάστηκε στα πράσα καθώς ετοιμαζόταν να πει ένα ψέμα, τόσο ολοφάνερο, έβηξε δυο - τρεις φορές για να αλλάξει θέμα και να κάνει το μικρό πρίγκηπα να στεναχωρηθεί για την παράληψη του:

- «Εκείνο το παραβάν που λέγαμε;...»

- «Θα πήγαινα να το φέρω, αλλά μου πιάσατε την κουβέντα!», διαμαρτυρήθηκε εκείνος.

Τότε εκείνο δυνάμωσε το "βήχα" του, για να κάνει το μικρό πρίγκηπα να νιώσει τύψεις που έγινε αιτία να κρυολογήσει.

Κι' έτσι ο μικρός πρίγκηπας, παρά την καλή θέληση της αγάπης του για το λουλούδι, άρχισε γρήγορα να κυριεύεται από αμφιβολία. Είχε πάρει στα σοβαρά, λόγω χωρίς σημασία, με συνέπεια να στεναχωριέται πολύ μ' αυτά που άκουγε.

«Δεν θα έπρεπε να το είχα ακούσει τότε...», μου εμπιστευτήκε... «...δεν πρέπει ποτέ ν' ακούμε τα λουλούδια. Πρέπει να χαιρόμαστε να τα κοιτάζουμε και να απολαμβάνουμε την ευωδιά τους... Το δικό μου γέμιζε με αρώματα τον πλανήτη μου, μα εγώ δεν ήξερα πως να τ' απολαύσω. Αυτή η ιστορία με τα νύχια και τα

αγκάθια, που τόσο με είχε ενοχλήσει, θα έπρεπε να με κάνει να νιώσω συμπόνια».

Μου εκμυστηρεύτηκε ακόμη: «Τίποτε δεν είχα καταφέρει να καταλάβω, τότε! Θα 'πρεπε να το κρίνω από τις πράξεις κι όχι από τα λόγια του. Με πλημμύριζε αρώματα και λάμψη. Ποτέ δεν θα είχα μπορέσει να το αποχωριστώ και να φύγω. Θα έπρεπε να είχα μαντέψει την τρυφερότητα, πίσω από τα άγαρμπα καμώματά του. Τα λουλούδια είναι τόσο αντιφατικά! Αλλά ήμουν πολύ νέος για να ξέρω πως να τ' αγαπώ...».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

Πιστεύω πως για να φύγει ο μικρός πρίγκηπας από τον Β-612, χρησιμοποίησε ένα κοπάδι από μεταναστευτικά πουλιά που αποδημούσαν. Το πρωινό της αναχώρησής του, τακτοποίησε καλά τα πάντα στον πλανήτη του. Καθάρισε προσεκτικά τα ενεργά του ηφαίστεια. Είχε δύο ενεργά ηφαίστεια. Κι' αυτό ήταν

πολύ βολικό για να ζεσταίνει σ' αυτά το πρωινό του, κάθε μέρα . Είχε κι' ένα σβησμένο ηφαιστειο. Μα, όπως έλεγε: «Ποτέ δεν ξέρει κανείς!» Καθάρισε, λοιπόν, το ίδιο προσεχτικά και το σβησμένο του ηφαιστειο. Όταν είναι καλά καθαρισμένα, τα ηφαιστεια καίνε ήσυχα-ήσυχα και φυσιολογικά, χωρίς εκρήξεις. Οι ηφαιστειακές εκρήξεις είναι σαν τις φωτιές που ξεσπούν στα τοιχώματα που έχουν οι καμινάδες. Ολοφάνερα, εμείς στη γη είμαστε πάρα πολύ μικροί για να μπορούμε να καθαρίζουμε από την καπνιά τα ηφαιστεια μας. Γι' αυτό μας βάζουν σε τόσοι μπελάδες.

Ο μικρός πρίγκηπας, ξερίζωσε επίσης - με κάποια μελαγχολία - τα τελευταία βλαστάρια από μπασομπάμπ. Πίστευε ότι ποτέ πια δεν θα χρειαζόταν να ξαναγυρίσει πίσω. Μα όλες αυτές οι γνώριμες, καθημερινές δουλειές, εκείνο το πρωινό του φάνηκαν πολύ ευχάριστες. Και καθώς πότιζε - για τελευταία φορά - το λουλούδι του κι' ετοιμαζόταν να το σκεπάσει με τη γυάλα του, συνειδητοποίησε ότι ήθελε να κλάψει...

- «Αντίο...» είπε στο λουλούδι.

Μα εκείνο δεν του απάντησε...

- «Αντίο...», επανέλαβε ακόμα μια φορά.

Το λουλούδι έβηξε. Δεν έφταιγε όμως το κρυολόγημα για το βήχα του.

- «Ήμουν ανόητη», του είπε τελικά. «Σου ζητώ να με συγχωρέσεις. Προσπάθησε να είσαι ευτυχισμένος...»

Παραξενεύτηκε που δεν τον αποπήρε για τίποτα. Στεκόταν εκεί, μπερδεμένος, κρατώντας τη γυάλα στον αέρα. Δεν καταλάβαινε καθόλου αυτή την ήρεμη γλυκύτητα.

- «Μα ναι... και βέβαια σ' αγαπώ...», συνέχισε το λουλούδι. «Δεν κατάλαβες τίποτα και το φταίξιμο είναι δικό μου. Αυτό όμως δεν έχει καμιά σημασία τώρα. Ωστόσο, φάνηκες κι εσύ το ίδιο κουτός μ' εμένα. Προσπάθησε να γίνεις ευτυχισμένος... Παράτα πια αυτή τη γυάλα... Δεν τη θέλω πια...»

- «Όμως ο αέρας...», ψέλλισε εκείνος...

- «Δεν είμαι πια και τόσο κρυωμένη... Το φρέσκο αεράκι της νύχτας θα μου κάνει καλό... Ένα λουλούδι είμαι...».

- «Μα τα ζώα...»

- «Θα πρέπει να θρέψω δυό - τρεις κάμπιες από τα φύλλα μου, αν θέλω να γνωρίσω πεταλούδες... Μου φαίνεται ότι αυτό θα ήταν τόσο όμορφο... Διαφορετικά, ποιος θα έρθει να με επισκεφτεί; Εσύ... θα είσαι πολύ μακριά... Όσο για τα μεγάλα ζώα, δε φοβάμαι τίποτα. Έχω τα νύχια μου, εγώ...»

Και μου έδειξε με αφέλεια τα αγκάθια της. Και προσέθεσε:

- «Μην κοντοστέκεσαι έτσι... είναι ενοχλητικό... Έχεις αποφασίσει να φύγεις... Πήγαινε...», είπε. Ο λόγος ήταν ότι δεν ήθελε να τη δει να κλαίει.

Ήταν ένα λουλούδι, τόσο περήφανο...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ

Ο μικρός πρίγκηπας βρέθηκε στην περιοχή των αστεροειδών 325, 326, 327, 328, 329 και 330. Άρχισε λοιπόν να τους επισκέπτεται με τη σειρά, για να βρει κάποια ασχολία αλλά και για να μορφωθεί.

Ο πρώτος κατοικούνταν από ένα βασιλιά. Ο βασιλιάς - ντυμένος με γούνινο μανδύα, στολισμένο με πορφύρα - καθόταν σε έναν απλό, αλλά μεγαλόπρεπο θρόνο.

- «Να! Ιδού ένας υπήκοος μου!», φώναξε ο βασιλιάς, μόλις εμφανίστηκε ο μικρός πρίγκηπας.

Κι' ο μικρός πρίγκηπας βέβαια αναρωτήθηκε:

- «Μα πως μπορεί να με αναγνωρίζει;...αφού δε με έχει ξαναδει ποτέ!»

Δε γνώριζε ασφαλώς, ότι για τους βασιλείς, ολόκληρος ο κόσμος είναι εξαιρετικά απλοποιημένος. Όλοι οι άνθρωποι είναι υπήκοοι τους.

- «Πλησίασε για να σε δούμε καλύτερα» του είπε ο βασιλιάς - που ήταν πολύ περήφανος που ήταν ο βασιλιάς κάποιου.

Ο μικρός πρίγκηπας έψαξε με τα μάτια του κάπου να καθίσει, μα ολόκληρος ο πλανήτης ήταν πιασμένος από τη μεγαλόπρεπη, γούνινη, βασιλική κάπα. Έτσι λοιπόν, έμεινε όρθιος και καθώς ήταν κουρασμένος, χασμουρήθηκε.

- «Είναι αντίθετο με το πρωτόκολλο να χασμουριέται κανείς μπροστά σ' ένα βασιλιά, του είπε ο μονάρχης. Σου το απαγορεύουμε!»

- «Δε μπορώ να συγκρατηθώ...», απάντησε ο μικρός πρίγκηπας - πολύ ταραγμένος. «Έχω κάνει ένα μακρύ ταξίδι και δεν έχω κοιμηθεί καθόλου...».

- «Τότε λοιπόν...», του είπε ο βασιλιάς, «...σε διατάζουμε να χασμουρηθείς. Δεν έχουμε δει κανένα να χασμουριέται, εδώ και πολλά χρόνια. Τα

χασμουρητά είναι για μας αξιοπερίεργα. Εμπρός λοιπόν! Να χασμουρηθείς ξανά! Είναι διαταγή!».

- «Αυτό με φοβίζει... δε μπορώ να χασμουρηθώ άλλο...» μουρμούρισε ο μικρός πρίγκηπας κοκκινίζοντας σαν παντζάρι.

- «Χμμ! Χμμ!», έκανε ο βασιλιάς. «Τότε κι εγώ... ε... εμείς σε διατάζουμε πότε να χασμουριέσαι και πότε να... να...»

Τραύλιζε κάπως και φαινόταν εκνευρισμένος.

Γιατί ο βασιλιάς, επέμενε ουσιαστικά, στο ότι η εξουσία του έπρεπε να γίνεται σεβαστή. Δεν ανεχόταν την ανυπακοή. Ήταν ένας απόλυτος μονάρχης. Καθώς όμως ήταν και πολύ καλόψυχος, έδινε διαταγές που ήταν λογικές.

«Αν διέταζα...», συνήθιζε να λέει, «...αν διέταζα ένα στρατηγό να μεταμορφωθεί σε θαλασσοπούλι κι' ο στρατηγός δεν εκτελούσε τη διαταγή, το φταίξιμο δε θα ήταν του στρατηγού. Το φταίξιμο θα ήταν δικό μου».

- «Μπορώ να καθίσω;», ρώτησε δειλά-δειλά ο μικρός πρίγκηπας...

- «Σε διατάζουμε να καθίσεις», του απάντησε ο βασιλιάς, μαζεύοντας με μια μεγάλοπρηπη κίνηση μian άκρη από τη γούνινη κάπα του.

Μα ο μικρός πρίγκηπας αναρωτιόταν... Ο πλανήτης ήταν μικροσκοπικός. Πάνω σε τι, λοιπόν, μπορούσε να βασιλεύει;

- «Μεγαλειότατε...», του είπε, «σας ζητώ συγγνώμη που σας ρωτώ...»

- «Σε διατάζουμε να μας ρωτήσεις!», έσπευσε να πει ο βασιλιάς.

- «Μεγαλειότατε, πάνω σε τι βασιλεύετε;»

- «Πάνω σε όλα...» απάντησε ο βασιλιάς με μεγάλη απλότητα.

- Πάνω σε όλα;

Με μια διακριτική χειρονομία, ο βασιλιάς έδειξε τον πλανήτη του, τους άλλους πλανήτες και τ' αστέρια.

- «Πάνω σε όλα αυτά;» είπε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Πάνω σε όλα αυτά», απάντησε ο βασιλιάς.

Γιατί δεν ήταν μόνο ένας απόλυτος μονάρχης, αλλά και ένας μονάρχης, παγκόσμιος.

- «Και τα άστρα, σας υπακούνε;»

- «Και βέβαια», του αποκρίθηκε ο βασιλιάς. «Υπακούν αμέσως. Δεν ανέχομαι την απειθαρχία.»

Μια τέτοια εξουσία θάμπωσε το μικρό πρίγκηπα, αφήνοντας τον κατάπληκτο. Αν την είχε ο ίδιος, θα μπορούσε να παρακολουθήσει όχι μόνο σαράντα-τέσσερα, αλλά εβδομήντα-δύο, ίσως και εκατό ή ακόμα και διακόσια ηλιοβασιλέματα μέσα στην ίδια μέρα, χωρίς ποτέ να μετακινήσει πιο πέρα την καρέκλα του. Και όπως ένιωθε λίγο θλιμμένος, καθώς ξανάφερε στηθύμησή του το δικό του εγκαταλελειμμένο μικρό πλανήτη, τόλμησε να ζητήσει μια χάρη από το βασιλιά:

- «Θα ήθελα να δω ένα ηλιοβασίλεμα... Κάντε μου τη χάρη... Διατάξτε τον ήλιο να βασιλέψει...»

-«Αν έδινα διαταγή σ' ένα στρατηγό να πετάξει από λουλούδι σε λουλούδι όπως μια πεταλούδα ή να γράψει μια τραγωδία ή να μεταμορφωθεί σε θαλασσοπούλι κι αν ο στρατηγός δεν εκτελούσε τη διαταγή που πήρε, ποιος θα 'ταν ο φταίχτης - εκείνος ή εγώ;»

- «Εσείς θα ήσασταν», είπε αταλάντευτα ο μικρός πρίγκηπας.

- «Ακριβώς. Πρέπει να απαιτούμε από κάποιον, μονάχα αυτά που μπορεί να δώσει», συνέχισε ο βασιλιάς. «Πάνω απ' όλα, η εξουσία στηρίζεται στη λογική. Αν διατάξεις το λαό σου να πάει να πέσει στη θάλασσα, θα επαναστατήσει. Έχω το δικαίωμα να απαιτώ υπακοή, γιατί οι διαταγές μου είναι λογικές».

- «Δοιπόν, τι θα γίνει με το ηλιοβασίλεμα μου;» υπενθύμισε ο μικρός πρίγκηπας, που ποτέ δεν ξεχνούσε μian ερώτηση που είχε κάνει.

- «Το ηλιοβασίλεμα σου, θα το έχεις. Θα το απαιτήσω. Μα, στα πλαίσια της επιστημονικής διακυβέρνησης μου, θα περιμένω μέχρι να έρθουν ευνοϊκές συνθήκες».

- «Και πότε θα γίνει αυτό;», ζήτησε να μάθει ο μικρός πρίγκηπας...

- «Χμ! Χμ!», μουρμούρισε ο βασιλιάς, αφού συμβουλευτήκε πρώτα ένα χοντρό ημερολόγιο, «χμ! χμ! αυτό θα γίνει κατά... περίπου... κατά... θα γίνει απόψε, κατά τις επτά και σαράντα! Και τότε θα δεις πόσο καλά με υπακούν».

Ο μικρός πρίγκηπας χασμουρήθηκε. Μετάνοιωσε καθώς θυμόταν τα ηλιοβασιλέματα που είχε χάσει. Άλλωστε, είχε αρχίσει κιόλας να βαριέται κάπως:

- «Δεν έχω πια να κάνω τίποτε εδώ», είπε στο βασιλιά. «Θα πρέπει να ξανά-ξεκινήσω για το ταξίδι μου!».

- «Μη φεύγεις», απάντησε ο βασιλιάς που ήταν τόσο περήφανος που είχε έναν υπήκοο. «Μη φεύγεις, θα σε κάνω υπουργό!».

- «Υπουργό, σε τι;»

- «Υπουργό... υπουργό της Δικαιοσύνης!».

- «Μα δεν βρίσκεται κανείς εδώ για να δικαστεί!»

- «Ποτέ δεν ξέρει κανείς...», του είπε ο βασιλιάς. «Δεν έχω κάνει ακόμη το γύρο του βασιλείου μου. Είμαι

πολύ γέρος, δεν υπάρχει χώρος για μια άμαξα και το περπάτημα πολύ με κουράζει».

- «Ω! Όμως εγώ έχω δει κιόλας...», είπε ο μικρός πρίγκηπας που έσκυψε για να ρίξει μια τελευταία ματιά στην άλλη μεριά του πλανήτη. «Δεν υπάρχει κανείς, ούτε εκεί κάτω...».

- «Τότε, λοιπόν, θα δικάζεις τον ίδιο σου τον εαυτό», του απάντησε ο βασιλιάς. «Είναι το πλέον δύσκολο. Είναι πολύ πιο δύσκολο να κρίνεις ο ίδιος τον εαυτό σου, απ' όσο να κρίνεις τους άλλους. Αν τα καταφέρεις να κρίνεις σωστά τον εαυτό σου, αυτό θα σημαίνει πως είσαι πραγματικά σοφός».

- «Εγώ...», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...μπορώ να κρίνω τον εαυτό μου όπου και να 'μαι. Δεν χρειάζεται να κατοικώ εδώ».

- «Χμ! Χμ!» μουρμούρισε ο βασιλιάς. «Πιστεύω ακράδαντα πως σε κάποια μεριά του πλανήτη μου υπάρχει ένας γερο-ποντικός. Τον ακούω τη νύχτα. Θα μπορείς, λοιπόν, να δικάζεις αυτόν το γερο-ποντικό. Πότε-πότε, θα τον καταδικάζεις σε θάνατο. Έτσι, η ζωή του θα εξαρτάται από την κρίση σου. Αλλά και κάθε φορά θα του δίνεις χάρη, για οικονομία. Μιας και δεν υπάρχει, παρά μονάχα ένας».

- «Εμένα πάλι... καθόλου δε μ' αρέσει να καταδικάζω σε θάνατο...», απάντησε ο μικρός πρίγκηπας, «...και γι' αυτό πιστεύω ακράδαντα ότι θα πρέπει να φύγω».

- «Όχι», είπε ο βασιλιάς.

Όμως ο μικρός πρίγκηπας, έχοντας τελειώσει τις προετοιμασίες του και μη θέλοντας να στεναχωρήσει το γερο-μονάρχη, είπε:

- «Αν η Μεγαλειότητα σας επιθυμεί να την υπακούν έγκαιρα, θα μπορούσε να μου δώσει μια διαταγή λογική. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να με διατάξει να φύγω μετά από ένα λεπτό. Μου φαίνεται πως οι συνθήκες είναι ευνοϊκές...»

Καθώς ο βασιλιάς δεν αποκρίθηκε τίποτε, ο μικρός πρίγκηπας - διστάζοντας λίγο στην αρχή και βγάζοντας πρώτα έναν αναστεναγμό - ξεκίνησε για να φύγει...

- «Θα σε κάνω πρεσβευτή μου», βιάστηκε τότε να του φωνάξει ο βασιλιάς. Τον είχε, σίγουρα, το μεγαλόπρεπο αέρα της εξουσίας.

«Οι μεγάλοι είναι πολύ περίεργοι», έλεγε στον εαυτό του ο μικρός πρίγκηπας καθώς συνέχιζε το ταξίδι του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XI

Ο δεύτερος πλανήτης κατοικούνταν από ένα ματαιόδοξο:

- «Ωω! Ω! Να ένας θαυμαστής που ήρθε να με επισκεφτεί!», φώναξε από μακριά ο ματαιόδοξος, μόλις είδε το μικρό πρίγκηπα.

Διότι, φυσικά, οι ματαιόδοξοι θεωρούν πάντα τους άλλους ανθρώπους θαυμαστές τους...

- «Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκηπας. «Πολύ παράξενο το καπέλο που φοράτε...».

- «Το έχω για να χαιρετώ...», του απάντησε ο ματαιόδοξος. «Είναι για να χαιρετώ, όταν με χειροκροτούν. Δυστυχώς όμως, κανείς δεν περνά ποτέ από 'δώ...».

- «Αα;...ναι;», είπε ο μικρός πρίγκηπας - που δεν καταλάβαινε τι σημαίνουν αυτά.

- «Χτύπα τις παλάμες σου...τη μια με την άλλη...», του εξήγησε ο ματαιόδοξος...

Ο μικρός πρίγκηπας χτύπησε τις παλάμες του - τη μια με την άλλη... Ο ματαιόδοξος αντί-χαιρέτισε με μετριοφροσύνη, ανασηκώνοντας το καπέλο του.

- «Αυτό, είναι πολύ πιο διασκεδαστικό από την επίσκεψη στο βασιλιά, σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας κι' άρχισε ξανά να χτυπά παλαμάκια. Ο ματαιόδοξος ξανάρχισε να χαιρετά, ανασηκώνοντας πάντα το καπέλο του...

Μετά από πέντε λεπτά γυμναστικής, ο μικρός πρίγκηπας άρχισε να κουράζεται από τη μονοτονία αυτού του παιχνιδιού:

- «Και για να βγει τελείως το καπέλο...», ρώτησε ο πρίγκηπας, «...τι πρέπει να κάνω;»

Ο ματαιόδοξος όμως δεν τον άκουσε...Οι ματαιόδοξοι δε μπορούν να ακούσουν τίποτε, εκτός από τις επευφημίες.

- «Στ' αλήθεια με θαυμάζεις πολύ;» ρώτησε το μικρό πρίγκηπα...

- «Τι σημαίνει "θαυμάζω";»

- «Το να με θαυμάζεις σημαίνει να αναγνωρίζεις πως είμαι ο πιο όμορφος, ο πιο καλοντυμένος, ο πιο πλούσιος κι' ο πιο ευφυής άνθρωπος σ' αυτόν τον πλανήτη».

- «Μα είσαι ο μόνος άνθρωπος πάνω στον πλανήτη σου!».

- «Κάνε μου αυτή τη χάρη...Να με θαυμάζεις έτσι κι' αλλιώς!».

- «Σε θαυμάζω...» είπε ο μικρός πρίγκηπας, ανασηκώνοντας τους ώμους, «... αλλά γιατί θα σ' ενδιέφερε αυτό;».

Και μ' αυτά τα λόγια, ο μικρός πρίγκηπας ξεκίνησε γι' αλλού.

Οι μεγάλοι είναι σίγουρα πολύ παράξενοι, έλεγε στον εαυτό του καθώς ταξίδευε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XII

Στον επόμενο πλανήτη, κατοικούσε ένας μπεκρής. Αυτή η επίσκεψη ήταν πολύ σύντομη, βύθισε όμως το μικρό πρίγκηπα σε μεγάλη μελαγχολία:

- «Τι κάνεις εκεί;» ρώτησε το μπεκρή, που καθόταν σιωπηλός μπροστά σε μια σειρά άδεια και μια σειρά γεμάτα μπουκάλια.
- «Πίνω», απάντησε ο μπεκρής, με πένθιμο ύφος.
- «Και γιατί πίνεις;» τον ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Για να ξεχάσω», αποκρίθηκε ο μπεκρής.

- «Για να ξεχάσεις τι πράγμα;» ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας, που είχε αρχίσει ήδη να τον λυπάται.

- «Για να ξεχάσω πως νοιώθω ντροπή», απάντησε ο μπεκρής, σκύβοντας το κεφάλι.

- «Μα για ποιο λόγο νοιώθεις ντροπή;» του είπε ο μικρός πρίγκηπας, που ήθελε να τον βοηθήσει.

- «Ντρέπομαι που πίνω!» συμπλήρωσε ο μπεκρής και κλείστηκε ολοκληρωτικά στη σιωπή του...

Ο μικρός πρίγκηπας έφυγε από 'κει, πραγματικά σαστισμένος.

Οι μεγάλοι είναι σίγουρα ΠΑΡΑ πολύ παράξενοι, έλεγε στον εαυτό του καθώς ταξίδευε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΙΙ

Ο τέταρτος πλανήτης ήταν ο πλανήτης ενός επιχειρηματία. Αυτός ο άνθρωπος ήταν τόσο απασχολημένος, που δε σήκωσε ούτε καν το κεφάλι του, κατά την άφιξη του μικρού του επισκέπτη.

- «Καλημέρα» του είπε εκείνος. «Το τσιγάρο σας έχει σβήσει».

- «Τρία και δύο κάνουν πέντε. Πέντε και επτά, δώδεκα. Δώδεκα και τρία δεκαπέντε. Καλημέρα. Δεκαπέντε και επτά, είκοσι-δύο. Είκοσι-δύο και έξι, είκοσι-οκτώ. Δεν

έχω καιρό να το ξαν'ανάψω. Είκοσι-έξι και πέντε, τριάντα-ένα. Ουφ! Μας κάνει λοιπόν πεντακόσια ένα εκατομμύρια, εξακόσιες είκοσι δύο χιλιάδες, επτακόσια τριάντα ένα.

- «Πεντακόσια εκατομμύρια από τι;»

- «Εεε; Ακόμα εδώ είσαι; Πεντακόσια ένα εκατομμύρια από...εε...δεν ξέρω πια... Έχω πάρα πολλή δουλειά! Είμαι σοβαρός άνθρωπος εγώ, δε μου αρέσουν οι σαχλαμάρες! Δύο και πέντε, επτά...»

- «Πεντακόσια εκατομμύρια από τι;», επανέλαβε ο μικρός πρίγκηπας, που ποτέ στη ζωή του δεν είχε εγκαταλείψει μιαν ερώτηση που είχε κάνει, χωρίς να πάρει απάντηση.

Ο επιχειρηματίας σήκωσε το κεφάλι του:

- «Εδώ και πενήντα-τέσσερα χρόνια που ζω σ' αυτόν εδώ τον πλανήτη, δε μ' έχουν ενοχλήσει παρά μόνο τρεις φορές. Την πρώτη φορά, ήταν πριν είκοσι-δύο χρόνια, από ένα σκαθάρι που ήρθε ένας Θεός ξέρει από που... Έκανε τόσο φοβερό θόρυβο, που έκανα τέσσερα λάθη σε μια πρόσθεση. Η δεύτερη φορά ήταν πριν έντεκα χρόνια, από μια κρίση ρευματισμών. Είμαι σοβαρός άνθρωπος, εγώ. Η τρίτη φορά,... τώρα δα! Έλεγα λοιπόν, πεντακόσια ένα εκατομμύρια...».

- «Εκατομμύρια από τι;»

Ο επιχειρηματίας κατάλαβε ότι δεν είχε ίχνος ελπίδας να βρει ησυχία:

- «Εκατομμύρια από αυτά τα μικρά πραγματάκια που βλέπουμε μερικές φορές στον ουρανό».
- «Από μύγες;»
- «Όχι βέβαια... από αυτά τα μικρά πράγματα που λάμπουν».
- «Από μέλισσες;»
- «Μα όχι. Από μικρά πραγματάκια που λαμπυρίζουν και κάνουν τους αργόσχολους να ονειροπολούν. Αλλά εγώ, είμαι σοβαρός άνθρωπος! Δεν έχω το χρόνο να ονειροπολώ».
- «Ααα! Από αστέρια;»
- «Αυτό ακριβώς. Από αστέρια».
- «Και τι τα κάνεις αυτά τα πεντακόσια εκατομμύρια άστρα;»
- «Πεντακόσια ένα εκατομμύρια, εξακόσιες είκοσι δύο χιλιάδες επτακόσια τριάντα ένα. Είμαι σοβαρός άνθρωπος, εγώ, είμαι ακριβής στους λογαριασμούς μου».
- «Και τι τα κάνεις αυτά τα αστέρια;»
- «Τι τα κάνω εγώ;»
- «Ναι».

- «Τίποτα. Ιδιοκτησία μου είναι».
- «Είναι ιδιοκτησία σου τ' αστέρια;»
- «Ναι».
- «Μα συνάντησα ήδη ένα βασιλιά που...»
- «Οι βασιλείς δεν είναι "ιδιοκτήτες". "Βασιλεύουν" στο βασίλειο τους. Είναι πολύ διαφορετικό πράγμα αυτό».
- «Και σε τι σου χρησιμεύει, το να έχεις στην κατοχή σου τ' άστρα;»
- «Μου χρησιμεύει στο να είμαι πλούσιος».
- «Και σε τι σου χρησιμεύει το να είσαι πλούσιος;»
- «Στο ν' αγοράζω κι' άλλα αστέρια, αν κάποιος τ' ανακαλύψει».

Ετούτος 'δω - είπε στον εαυτό του ο μικρός πρίγκηπας - έτσι όπως τα λέει, μου θυμίζει τη λογική του μπεκρή μου.

Ωστόσο συνέχισε να του κάνει ερωτήσεις:

- «Πως είναι δυνατόν να έχει κανείς στην κατοχή του τ' αστέρια;»
- «Σε ΠΟΙΟΝ δηλαδή θα μπορούσαν ν' ανήκουν;», ανταπάντησε στρυφνά ο επιχειρηματίας.

- «Δεν ξέρω... Σε κανέναν...».
- «Ε τότε λοιπόν είναι δικά μου, γιατί εγώ το σκέφτηκα πρώτος».
- «Είναι αρκετό αυτό;»
- «Ασφαλώς. Όταν βρίσκεις ένα διαμάντι που δεν ανήκει σε κανέναν, είναι δικό σου. Όταν βρίσκεις ένα νησί που δεν ανήκει σε κανέναν, είναι δικό σου. Όταν έχεις μια ιδέα που είναι πρωτότυπη, την κατοχυρώνεις με μια πατέντα: είναι δική σου. Κι' εγώ έχω στην κατοχή μου τ' άστρα, μιας που ποτέ, κανείς πριν από μένα, δε σκέφτηκε να τ' αποκτήσει».
- «Αυτό να λέγεται...» είπε ο μικρός πρίγκηπας. «Και τώρα τι τα κάνεις;»
- «Τα διαχειρίζομαι. Τα μετρώ και τα ξαναμετρώ», είπε ο επιχειρηματίας. «Είναι δύσκολο. Αλλά ΕΓΩ, είμαι ένας άνθρωπος σοβαρός!».

Ο μικρός πρίγκηπας δεν είχε ικανοποιήσει ακόμα την περιέργεια του.

- «Εγώ, αν είχα ένα φουλάρι, θα μπορούσα να το τυλίξω στο λαιμό μου και να το πάρω μαζί μου. Αν είχα ένα λουλούδι, θα μπορούσα να το κόψω και να το πάρω μαζί μου. Εσύ όμως δε μπορείς να κόψεις τ' αστέρια!».
- «Όχι, μπορώ όμως να τα καταθέσω στην τράπεζα».

- «Τι θα πει αυτό;»

- «Αυτό θα πει ότι γράφω σ' ένα μικρό χαρτί τον αριθμό των αστεριών μου. Και μετά κλειδώνω το χαρτάκι αυτό, σ' ένα συρτάρι».

- «Κι' αυτό είναι όλο;»

- «Αυτό είναι αρκετό!»

Αυτό είναι διασκεδαστικό, σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας. Και κάπως ποιητικό, συνάμα. Αλλά δεν είναι και τόσο σοβαρό.

Ο μικρός πρίγκηπας είχε πολύ διαφορετικές απόψεις από τους μεγάλους, για τα σοβαρά πράγματα...

- «Εγώ,...» συνέχισε, «...έχω ένα λουλούδι που το ποτίζω κάθε μέρα. Έχω τρία ηφαιστεια που τα καθαρίζω κάθε βδομάδα. Μιας και καθαρίζω κι' εκείνο που είναι ανενεργό. Δεν ξέρει ποτέ, κανείς τι μπορεί να συμβεί...Είναι λοιπόν χρήσιμο για τα ηφαιστεια μου και είναι χρήσιμο και για το λουλούδι μου, που είναι δικά μου. Εσύ όμως, δεν είσαι χρήσιμος στ' αστέρια...».

Ο επιχειρηματίας άνοιξε το στόμα του, αλλά δε βρήκε ούτε λέξη για να φελλίσει... κι' ο μικρός πρίγκηπας κίνησε ξανά γι' αλλού.

Οι μεγάλοι είναι, σίγουρα, εντελώς ασυνήθιστοι, έλεγε στον εαυτό του καθώς ταξίδευε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΥ

Ο πέμπτος πλανήτης ήταν πολύ περίεργος. Ήταν καταρχήν ο πιο μικρός απ' όλους. Είχε τόσο λίγο χώρο, που έφτανε ίσα-ίσα για να φιλοξενεί ένα φανοστάτη - σαν κι' αυτούς που φωτίζουν τους δρόμους και τις πλατείες - κι' ένα φανοκόρο, που άναβε κι' έσβηνε το φανάρι. Ο μικρός πρίγκηπας δε μπορούσε να καταλάβει σε τι θα μπορούσε να χρησιμεύει, κάπου πάνω στο στερέωμα, πάνω σ' έναν πλανήτη χωρίς κανένα σπίτι και χωρίς κατοίκους, ένας φανοστάτης κι' ένας φανοκόρος.

Κι' έτσι σκέφτηκε πως μπορεί - κάλλιστα - αυτός ο άνθρωπος να ήταν παράλογος. Ωστόσο δε φαινόταν τόσο παράλογος όσο ήταν ο βασιλιάς ή ο ματαιόδοξος ή όσο ήταν ο επιχειρηματίας ή ο μπεκρής. Τουλάχιστον, η δουλειά του είχε κάποιο νόημα. Όταν άναβε το φανάρι του, θα ήταν σαν να γεννιόταν ακόμα ένα μικρό άστρο πάνω στον ουρανό ή ίσως ένα νέο λουλούδι. Κι' όταν θα το έσβηνε, θα ήταν ίσως σαν να αποκοιμιόταν το αστέρι ή το λουλούδι. Αυτή είναι μια όμορφη δουλειά. Και είναι πραγματικά χρήσιμη, αφού είναι όμορφη.

Μόλις αποβιβάστηκε λοιπόν στον πλανήτη, χαιρέτισε με σεβασμό το φανοκόρο:

- «Καλημέρα. Γιατί - μόλις τώρα - έσβησες το φανάρι σου;»

- «Αυτή είναι η εντολή», απάντησε ο φανοκόρος. «Καλημέρα».

- «Τι είναι η εντολή;»

- «Είναι να σβήνω το φανάρι μου. Καληνύχτα».

Και το ξανά-άναψε.

- «Μα γιατί το ξανάναψες;»

- «Αυτή είναι η εντολή», απάντησε ο φανοκόρος.

- «Δεν το καταλαβαίνω», είπε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Δεν υπάρχει κάτι για να καταλάβεις», είπε ο φανοκόρος. «Η εντολή, είναι η εντολή. Καλημέρα».

Κι' έσβησε το φανάρι του.

Ύστερα, σκούπισε το μέτωπο του, μ' ένα κόκκινο καρώ μαντήλι.

- «Εδώ, κάνω μια δουλειά τρομακτική. Κάποτε είχε νόημα. Έσβηνα το φανάρι το πρωί και το άναβα το βράδυ. Είχα την υπόλοιπη ημέρα για να ξεκουράζομαι και την υπόλοιπη νύχτα για να κοιμάμαι...»

- «Κι' από εκείνη την εποχή ως τώρα, η εντολή έχει αλλάξει;»

- «Η εντολή δεν έχει αλλάξει», είπε ο φανοκόρος. «Κι' εκεί ακριβώς βρίσκεται το δράμα! Ο πλανήτης από χρονιά σε χρονιά, γυρίζει όλο και πιο γρήγορα κι' η εντολή δεν έχει αλλάξει!».

- «Και λοιπόν;» είπε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Τώρα λοιπόν που γυρίζει μια φορά το λεπτό, δεν έχω πάνω από ένα δευτερόλεπτο για να ξεκουραστώ. Το ανάβω και το σβήνω μια φορά κάθε λεπτό!».

- «Αυτό είναι αστείο! Οι μέρες στον τόπο σου διαρκούν ένα λεπτό!».

- «Δεν είναι καθόλου αστείο», είπε ο φανοκόρος. «Πάει ήδη ένας μήνας, που αρχίσαμε εμείς να συζητάμε».

- «Ένας μήνας;»

- «Ναι. Τριάντα λεπτά. Τριάντα μέρες! Καληνύχτα.»

Και ξανάναψε το φανάρι του.

Ο μικρός πρίγκηπας τον κοίταξε κι' ένοιωσε μεγάλη συμπάθεια γι' αυτό τον άνθρωπο που ήταν τόσο πιστός στην εντολή που του δόθηκε. Θυμήθηκε τα ηλιοβασιλέματα που είχε άλλοτε αναζητήσει κι' ο ίδιος, τραβώντας την καρέκλα του. Θέλησε να βοηθήσει το φίλο του:

- «Ξέρεις...γνωρίζω έναν τρόπο για να ξεκουράζεσαι όποτε το θελήσεις...».

- «Πάντα θέλω», είπε ο φανοκόρος.

Καθώς, καμιά φορά, μπορεί κανείς να είναι ταυτόχρονα και πιστός και τεμπέλης...

Ο μικρός πρίγκηπας συνέχισε:

- «Ο πλανήτης σου είναι τόσο μικρός που μπορείς να τον γυρίσεις ολόκληρο με τρεις δρασκελιές. Δεν έχεις παρά να περπατάς αργά-αργά, για να μένεις συνεχώς στην πλευρά που έχει ήλιο. Όταν θελήσεις να ξεκουραστείς, θα περπατάς...και η μέρα θα διαρκεί όσο θα θέλεις εσύ.

- «Αυτό δε με βοηθάει και πολύ», είπε ο φανοκόρος. «Εκείνο που μου αρέσει περισσότερο σ' αυτή τη ζωή, είναι να κοιμάμαι».

- «Μεγάλη ατυχία αυτό», είπε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Μεγάλη ατυχία», επανέλαβε κι' ο φανοκόρος. «Καλημέρα».

Κι' έσβησε το φανάρι του.

«Αυτόν εκεί πέρα,...» σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας καθώς συνέχιζε παρακάτω την περιπλάνηση του, «...αυτόν θα τον περιφρονούσαν όλοι οι άλλοι, κι' ο βασιλιάς κι' ο ματαιόδοξος κι' ο μπεκρής και ο επιχειρηματίας. Ωστόσο είναι ο μόνος που δε μου φαίνεται γελοίος. Είναι μάλλον, επειδή ασχολείται και με άλλα πράγματα εκτός από τον εαυτό του.

Μ' αυτά, έβγαλε ένα λυπημένο αναστεναγμό και είπε στον εαυτό του:

- «Αυτός εκεί είναι ο μόνος που θα μπορούσα να τον κάνω φίλο μου. Ο πλανήτης του όμως είναι πραγματικά πολύ μικρός. Δεν υπάρχει χώρος για δύο...».

Εκείνο που δεν τόλμησε να ομολογήσει ο μικρός πρίγκηπας, είναι ότι μετάνιωνε που έφευγε από τον μικρούτσικο αυτό πλανήτη, που ήταν ευλογημένος να έχει χίλια τετρακόσια σαράντα ηλιοβασιλέματα κάθε μέρα!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XV

Ο έκτος πλανήτης που συνάντησε, ήταν δέκα φορές μεγαλύτερος. Κατοικούσε σ' αυτόν ένας γηραιός κύριος, που έγραφε σε κάτι τεράστια βιβλία.

- «Και να, λοιπόν! Ιδού ένας εξερευνητής!», φώναξε δυνατά μόλις είδε το μικρό πρίγκηπα.

Ο μικρός πρίγκηπας κάθισε πάνω στο τραπέζι, ασθμαίνοντας λίγο. Είχε κάνει ήδη μεγάλο ταξίδι μέχρι να φτάσει εδώ!

- «Από που έρχεσαι;», τον ρώτησε ο γηραιός κύριος...

- «Τι είναι αυτό το χοντρό βιβλίο;» ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας. «Εσείς, τι κάνετε εδώ;»

- «Είμαι γεωγράφος», είπε ο ηλικιωμένος κύριος.
- «Τι είναι ο "γεωγράφος";»
- «Είναι ένας σοφός, που γνωρίζει που βρίσκονται οι θάλασσες, τα ποτάμια, οι πόλεις, τα βουνά και οι έρημοι».
- «Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον», είπε ο μικρός πρίγκηπας. «Επιτέλους... κι' ένα αληθινό επάγγελμα!», είπε κι' έριξε μια ματιά στον πλανήτη του γεωγράφου. Ποτέ ως τώρα δεν είχε δει τόσο μεγαλοπρεπή πλανήτη.
- «Είναι πολύ όμορφος ο πλανήτης σας. Έχει και ωκεανούς μήπως;»
- «Δε μπορώ να το ξέρω αυτό», είπε ο γεωγράφος.
- «Αα...» (έκανε ο μικρός πρίγκηπας με απογοήτευση). «Και βουνά;»
- «Δε μπορώ να το ξέρω αυτό», επανέλαβε ο γεωγράφος.
- «Και πόλεις; Ποτάμια; Βουνά;»
- «Ούτε αυτά τα πράγματα μπορώ να τα ξέρω», απάντησε ο γεωγράφος.
- «Μα εσείς είστε γεωγράφος!»
- «Ακριβώς...», είπε ο γεωγράφος, «...αλλά δεν είμαι εξερευνητής. Έχω απόλυτη έλλειψη από εξερευνητές.

Δεν είναι γεωγράφος αυτός που πρέπει να λογαριάσει τις πόλεις, τα ποτάμια, τα βουνά, τις θάλασσες και τους ωκεανούς. Ο γεωγράφος είναι πολύ σημαντικός για να ασχολείται με περιπάτους. Δεν αφήνει ποτέ το γραφείο του. Δέχεται όμως τους εξερευνητές. Τους κάνει ερωτήσεις για τα ταξίδια τους και κρατάει σημειώσεις για τις αναμνήσεις τους. Κι' αν οι αναμνήσεις κάποιου εξ' αυτών φανούν ενδιαφέρουσες, ο γεωγράφος οφείλει να διερευνήσει το ήθος του».

- «Γιατί να το κάνει αυτό;»

- «Γιατί ένας εξερευνητής που ψεύδεται, θα ήταν πραγματική συμφορά για τα βιβλία της γεωγραφίας. Όσο συμφορά θα ήταν κι' ένας εξερευνητής που τα τσούζει συνεχώς...».

- «Γιατί αυτό;» ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Μα γιατί οι μεθυσμένοι τα βλέπουν διπλά. Οπότε ο γεωγράφος θα σημείωνε π.χ. δύο βουνά, εκεί που στην πραγματικότητα θα υπήρχε μόνο ένα».

- «Ξέρω κάποιον...», είπε ο μικρός πρίγκηπας «που θα γινόταν πολύ κακός εξερευνητής».

- «Ίσως... Τέλος πάντων, αν το ήθος του εξερευνητή φαίνεται ακέραιο, τότε κάνουμε έρευνα πάνω στις ανακαλύψεις του».

- «Δηλαδή; Πάμε να τις δούμε;»

- «Α, όχι. Θα ήταν πολύ περίπλοκο. Εν ολίγοις, απαιτούμε από τον εξερευνητή, να παρουσιάσει αποδείξεις. Εάν πρόκειται, π.χ. για την ανακάλυψη ενός μεγάλου βουνού, απαιτούμε να μας φέρει μεγάλες πέτρες».

Ο γεωγράφος, ξαφνικά, ενθουσιάστηκε:

- «Μα κι' εσύ...έρχεσαι από μακριά! Είσαι ένας εξερευνητής! Θα μου τον περιγράψεις τον πλανήτη σου!»

Κι' ο γεωγράφος, αφού άνοιξε το μεγάλο του βιβλίο, έξυσε το μολύβι του. «Σημειώνουμε πρώτα με μολύβι τις ιστορίες των εξερευνητών. Περιμένουμε - για να τις καθαρογράψουμε με μελάνι - μέχρι να παρουσιάσει ο εξερευνητής τις αποδείξεις».

- «Λοιπόν;» ρώτησε ο γεωγράφος.

- «Α! Ο τόπος μου...» αποκρίθηκε ο μικρός πρίγκηπας «...δεν έχει και τόσο μεγάλο ενδιαφέρον. Είναι πολύ μικρό μέρος. Έχω τρία ηφαίστεια. Δύο εν ενεργεία και ένα σβησμένο. Αλλά ποτέ δεν ξέρει κανείς...».

- «Ποτέ δεν ξέρει κανείς ...», επανέλαβε κι' ο γεωγράφος.

- «Έχω κι' ένα λουλούδι».

- «Δεν τα καταγράφουμε τα λουλούδια», σημείωσε ο γεωγράφος.

- «Μα γιατί! Δε μου αρέσει αυτό!»
- «Διότι τα λουλούδια είναι εφήμερα».
- «Τι σημαίνει αυτό; "Εφήμερα";»
- «Οι γεωγραφίες, τα βιβλία της γεωγραφίας δηλαδή...», απάντησε ο γεωγράφος «...είναι τα πιο πολύτιμα απ' όλα τα βιβλία. Δεν χάνουν ποτέ την αξία τους. Σπάνια αλλάζει ένα βουνό την ακριβή του θέση. Ακόμα πιο σπάνιο είναι να μείνει ένας ωκεανός χωρίς νερό. Εμείς γράφουμε για πράγματα που είναι αιώνια».
- «Μα τα σβησμένα ηφαιστεια μπορούν - μια μέρα - να ξανά-ξυπνήσουν...» τον διέκοψε ο μικρός πρίγκηπας. «Τι σημαίνει όμως "εφήμερα";»
- «Το ότι τα ηφαιστεια είναι σβησμένα ή είναι ενεργά είναι περίπου το ίδιο για εμάς τους υπόλοιπους» είπε ο γεωγράφος. «Αυτό που μετράει για μας είναι το βουνό. Αυτό, δεν αλλάζει».
- «Μα τι σημαίνει "εφήμερα";» επανέλαβε ο μικρός πρίγκηπας, που ποτέ στη ζωή του δεν εγκατέλειπε μιαν ερώτηση που είχε κάνει, δίχως να πάρει απάντηση...
- «Αυτό σημαίνει: "που κινδυνεύει να χαθεί σύντομα"».
- «Το λουλούδι μου κινδυνεύει να χαθεί σύντομα;»
- «Και βέβαια».

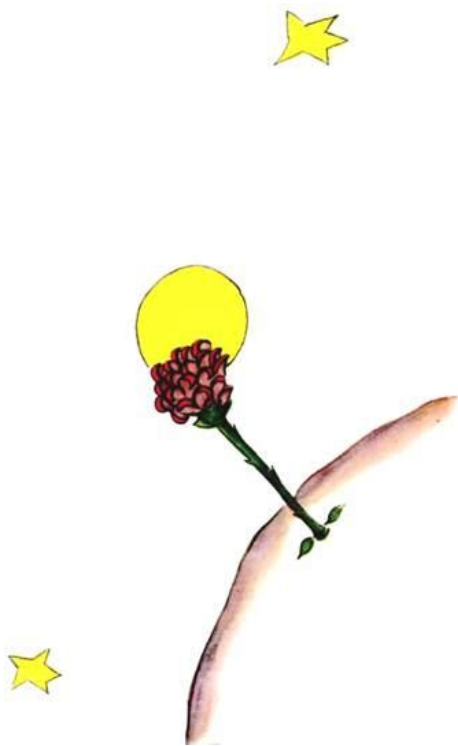
«Το λουλούδι μου είναι εφήμερο...», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας, «...κι' έχει μονάχα τέσσερα αγκάθια για να αμυνθεί απέναντι σ' ολόκληρο τον κόσμο! Κι' εγώ το άφησα ολομόναχο στον τόπο μου!».

Για πρώτη φορά, ένοιωσε να μετανιώνει ολόψυχα που έφυγε. Ξαναπήρε όμως κουράγιο:

- «Ποιόν τόπο με συμβουλεύετε να επισκεφτώ;», ρώτησε.

- «Τον πλανήτη Γη», του αποκρίθηκε ο γεωγράφος. «Έχει καλή φήμη...».

Κι' ο μικρός πρίγκηπας αναχώρησε για τη συνέχεια, με τη σκέψη του πάντα στο λουλούδι του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XVI

Έτσι λοιπόν, ο έβδομος πλανήτης ήταν η Γη.

Κι' η Γη δεν ήταν ένας οποιοσδήποτε πλανήτης! Πάνω της, μπορούσε κανείς να απαριθμήσει (τον καιρό που γνώρισα το μικρό πρίγκηπα) εκατόν έντεκα βασιλείς (για να μην ξεχνάμε και τους μαύρους βασιλείς), επτά χιλιάδες γεωγράφους, εννιακόσιες χιλιάδες επιχειρηματίες, επτάμισι εκατομμύρια μεθυσμένους, εκατοντάδες εκατομμύρια από ματαιόδοξους, συνολικά δηλαδή - σήμερα πια - πάνω από πέντε δισεκατομμύρια μεγάλους.

Για να σας δώσω δε μian ιδέα των διαστάσεων της Γης, θα σας έλεγα ότι πριν από την ανακάλυψη του ηλεκτρισμού, χρειαζόμασταν να διατηρούμε συνολικά - και για τις έξι ηπείρους - έναν πραγματικό στρατό από τετρακόσιες εξήντα δύο χιλιάδες πεντακόσιους έντεκα φανοκόρους.

Αν το έβλεπε κανείς από ψηλά, θα πρέπει να ήταν ένα θέαμα μαγικό. Οι κινήσεις αυτής της στρατιάς ήταν συντονισμένες σαν τη χορογραφία ενός πραγματικού μπαλέτου. Στην αρχή, ήταν η σειρά των φανοκόρων της Νέας Ζηλανδίας και της Αυστραλίας. Έχοντας πια ανάψει τα φανάρια τους αυτοί, θα πήγαιναν να κοιμηθούν. Κι' έτσι θα έπαιρναν τη σειρά τους στο χορό, οι φανοκόροι της Κίνας και της Σιβηρίας. Μετά κι' αυτοί θα γλιστρούσαν ρυθμικά στα παρασκήνια. Για να δώσουν τη σειρά τους στους φανοκόρους της Ρωσίας και των Ινδιών. Κι' αυτοί το ίδιο στους

φανοκόρους της Αφρικής και της Ευρώπης. Κι' αυτοί με τη σειρά τους θα παραχωρούσαν τη θέση τους στους φανοκόρους της Νοτίου Αμερικής. Και μετά, της Βορείου Αμερικής. Χωρίς κανείς τους, ποτέ, να κάνει λάθος τη σειρά του στην είσοδο αυτής της πελώριας σκηνής. Θα πρέπει να ήταν κάτι το μεγαλειώδες.

Μοναχά ο φανοκόρος του μοναδικού φαναριού στο Βόρειο Πόλο και ο συνάδερφος του, ο φανοκόρος του μοναδικού φαναριού στο Νότιο Πόλο, ζούσαν ζωές χαλαρότητας και τεμπελιάς: δούλευαν άλλωστε μόνο δύο φορές το χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XVII

Όταν θέλουμε να κάνουμε πνεύμα, συμβαίνει συχνά να λέμε και κανένα ψεματάκι. Δεν ήμουν απόλυτα ειλικρινής μαζί σας, όταν σας μιλούσα για τους φανοκόρους. Με τα λόγια μου, διακινδύνευσα να δώσω μια εσφαλμένη ιδέα για τον πλανήτη μας σε όσους δεν τον γνωρίζουν. Οι άνθρωποι, από μόνοι τους, καταλαμβάνουν πολύ μικρό μέρος της επιφάνειας της Γης. Εάν τα επτά και δισεκατομμύρια των ανθρώπων που κατοικούν στη Γη, στέκονταν, λίγο στριμωγμένοι, ο ένας δίπλα στον άλλο, όπως θα έκαναν ίσως για μια συγκέντρωση, θα μπορούσαν εύκολα να χωρέσουν σ' ένα δημόσιο χώρο με μήκος σαράντα μίλια και πλάτος σαράντα μίλια. Όλη η ανθρωπότητα δηλαδή, θα μπορούσε να στοιβαχθεί σ' ένα μικρό νησί του Ειρηνικού.

Οι μεγάλοι όμως, αναμφίβολα, δε θα σας πιστέψουν. Φαντάζονται ότι καταλαμβάνουν πολύ χώρο. Βλέπουν τους εαυτούς τους τόσο σημαντικούς, όσο τα μπαομπάμπ. Να τους συμβουλέψετε λοιπόν, να κάνουν το λογαριασμό. Αφού τους λατρεύουν τους αριθμούς, αυτό θα τους αρέσει. Εσείς όμως, μη χάσετε το χρόνο σας μ' αυτή την αγγαρεία. Είναι άσκοπο. Έχετε μου εμπιστοσύνη.

Ο μικρός πρίγκηπας, μόλις πάτησε στη Γη, ένοιωσε μεγάλη έκπληξη που δεν είδε κανέναν. Μέχρι που φοβήθηκε ότι είχε έρθει σε λάθος πλανήτη, όταν ένα μεγάλο χρωματιστό δαχτυλίδι, στο χρώμα του φεγγαριού, σάλεψε δίπλα του πάνω στην άμμο.

- «Καλησπέρα», είπε ο μικρός πρίγκηπας ευγενικά.
- «Καλησπέρα», αποκρίθηκε το φίδι.
- «Σε ποιόν πλανήτη κατέβηκα;» ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Στη Γη...στην Αφρική...», απάντησε το φίδι.

- «Αα!... Δεν υπάρχει λοιπόν κανείς πάνω στη Γη;»
- «Εδώ είναι έρημος. Δεν υπάρχει κανείς στις ερήμους. Η Γη όμως είναι μεγάλη», είπε το φίδι.

Ο μικρός πρίγκηπας κάθισε σε μια πέτρα και σήκωσε το βλέμμα του στον ουρανό:

- «Αναρωτιέμαι...», σκέφτηκε, «...αν τα αστέρια είναι φτιαγμένα να λάμπουν, ώστε ο καθένας να μπορεί μια μέρα να ξαναβρεί το δικό του. Δες το δικό μου πλανήτη. Είναι ακριβώς από πάνω μας... Κι' όμως είναι τόσο μακριά!».

- «Είναι όμορφος», παρατήρησε το φίδι. «Τι ήρθες να κάνεις εδώ;»

- «Έχω βάσανα με ένα λουλούδι», είπε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Αα!», μόρφασε το φίδι κι' οι δυό τους έμειναν για λίγο αμίλητοι.

- «Μα που είναι οι άνθρωποι;», ξαναρώτησε τελικά ο μικρός πρίγκηπας. «Νοιώθει κανείς, κάπως μόνος, εδώ στην έρημο...».

- «Μπα...και με τους ανθρώπους πάλι μόνος νοιώθει κανείς», είπε το φίδι.

Ο μικρός πρίγκηπας το παρατήρησε προσεκτικά, για κάμποση ώρα:

- «Τι παράξενο ζώο που είσαι...», του είπε τελικά, «...αδύνατο σαν ένα δάχτυλο...».

- «Άλλα πιο δυνατό κι' απ' το δάχτυλο ενός βασιλιά», αποκρίθηκε το φίδι.

Απ' το μικρό πρίγκηπα ξέφυγε ένα γέλιο:

- «Δεν είσαι και τόσο πολύ δυνατός... αφού δεν έχεις καν πόδια... δεν θα μπορείς και να ταξιδέψεις...»

- «Εγώ μπορώ να σε ταξιδέψω πιο μακριά κι' από ένα καράβι» του είπε το φίδι.

Και μ' αυτά τα λόγια, κουλουριάστηκε γύρω απ' τον αστράγαλο του μικρού πρίγκηπα, σαν ένα μεγάλο χρυσό βραχιόλι:

- «Όποιον ακουμπήσω ΕΓΩ, τον στέλνω πίσω στη γη που τον γέννησε...», του είπε. «Μα εσύ είσαι αγνός κι' έρχεσαι από ένα άλλο αστέρι...», μονολόγησε.

Ο μικρός πρίγκηπας δεν απάντησε όμως στα λόγια του.

- Και συνέχισε: «Ξέρεις, σε συμπονώ, που είσαι τόσο αδύναμος, πάνω στην κρύα, πέτρινη Γη. Θα μπορούσα να σε βοηθήσω μια μέρα... αν νοσταλγήσεις αβάσταχτα τον πλανήτη σου. Θα μπορούσα να...»

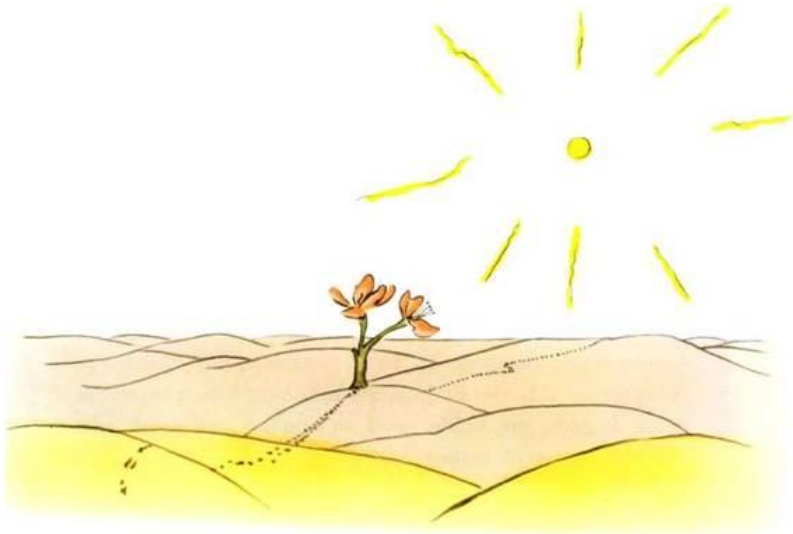
- «Αα! Σε καταλαβαίνω μια χαρά...», τον διέκοψε ο μικρός πρίγκηπας, «...γιατί μιλάς όμως πάντοτε με γρίφους;»

- «Ξέρω να τους λύνω όλους τους γρίφους», αποκρίθηκε το φίδι.

Κι' έτσι έμειναν αμίλητοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XVIII

Ο μικρός πρίγκηπας, διασχίζοντας την έρημο, συνάντησε μοναχά ένα λουλούδι. Ένα λουλούδι με τρία πέταλα, ταπεινό και ασήμαντο...

- «Καλημέρα» του είπε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Καλημέρα», απάντησε το λουλούδι.
- «Που είναι οι άνθρωποι;», ρώτησε ευγενικά ο μικρός πρίγκηπας.

Το λουλούδι, είχε δει κάποτε ένα καραβάνι να περνά:

- «Οι άνθρωποι; Υπάρχουν, νομίζω, έξι - επτά. Τους είχα δει πριν χρόνια. Κανείς όμως δεν ξέρει που να τους βρει. Χάνονται σαν τον άνεμο. Δεν έχουν και ρίζες... κι' αυτό πρέπει να τους ταλαιπωρεί πολύ».

- «Αντίο», του είπε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Αντίο», αποκρίθηκε το λουλούδι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΙΧ

Ο μικρός πρίγκηπας συνάντησε μια μεγάλη οροσειρά και σκαρφάλωσε στην πιο ψηλή κορυφή της. Τα μοναδικά βουνά που είχε γνωρίσει ποτέ ήταν τα τρία ηφαίστεια, που έφταναν μόλις μέχρι το γόνατο του. Κι' από αυτά, το σβησμένο ηφαίστειο, το χρησιμοποιούσε για σκαμνάκι. «Από ένα τόσο ψηλό βουνό, σαν κι' αυτό...», σκέφτηκε, «...θα μπορούσα, με μια ματιά, να δω ολόκληρο τον πλανήτη και όλους τους ανθρώπους...». Όσο κι' αν προσπάθησε όμως, δε μπόρεσε να δει τίποτα άλλο, εκτός από τις μυτερές πέτρινες κορυφές.

- «Καλημέρα», είπε, με κάθε ευγένεια.
  - «Καλημέρα... Καλημέρα... Καλημέρα...», αποκρίθηκε η ηχώ.
  - «Ποιος είστε;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.
  - «Ποιος είστε... ποιος είστε... ποιος είστε...», απάντησε η ηχώ.
  - «Ελάτε να γίνουμε φίλοι, ...είμαι μόνος μου...», είπε τότε.
  - «Είμαι μόνος μου... είμαι μόνος μου... είμαι μόνος μου...» του αποκρίθηκε η ηχώ.
- «Τι παράξενος πλανήτης!» σκέφτηκε τελικά. «Είναι κατάξερος, είναι παντού μυτερός και γεμάτος αρμύρα».
- «Και οι άνθρωποι δεν έχουν αρκετή φαντασία. Επαναλαμβάνουν μόνο, όσα τους λένε... Σπίτι μου, εγώ, είχα ένα λουλούδι: πάντα αυτό άρχιζε την κουβέντα πρώτο...».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XX

Να όμως που ο μικρός πρίγκηπας, έχοντας περπατήσει πάρα πολύ, μέσα από την άμμο, τα κοφτερά βράχια και τα χιόνια, βρήκε επιτέλους ένα μονοπάτι. Κι' όλα τα μονοπάτια, οδηγούν στους ανθρώπους.

- «Καλημέρα», είπε...

Μπροστά του απλωνόταν ένας κήπος μ' ανθισμένες τριανταφυλλιές...

- «Καλημέρα», είπαν τα τριαντάφυλλα.

Ο μικρός πρίγκηπας τα κοίταξε προσεκτικά. Όλα τους έμοιαζαν με το δικό του λουλούδι...

- «Τι είστε εσείς;», τα ρώτησε κατάπληκτος.

- «Είμαστε τριαντάφυλλα» αποκρίθηκαν οι τριανταφυλλιές.

- «Αα!», έκανε αποσβολωμένος ο μικρός πρίγκηπας...

...κι' ένοιωσε να τον πλημμυρίζει θλίψη. Το λουλούδι του, του είχε διηγηθεί ότι ήταν το μοναδικό στο είδος του σε ολόκληρο το σύμπαν. Και να που εδώ, υπήρχαν πέντε χιλιάδες, όλα τους ολόιδια, μέσα σ' ένα μόνο κήπο!

«Θα θύμωνε πάρα πολύ...», σκέφτηκε, «...αν το έβλεπε αυτό... Θα έβηχε φοβερά και θα έκανε πως πεθαίνει τάχα, για να αποφύγει τη ντροπή. Και θα ήμουν σίγουρα αναγκασμένος να παραστήσω ότι την περιθάλπτω, γιατί αν δεν το έκανα, θ' άφηνε σίγουρα τον εαυτό της να πεθάνει στ' αλήθεια, προκειμένου να ταπεινώσει κι' εμένα...».

Και μετά, είπε στον εαυτό του: «Πίστευα πως ήμουν πλούσιος που είχα ένα λουλούδι μοναδικό στον κόσμο και τελικά έχω μόνο ένα κοινό τριαντάφυλλο. Αυτό και

τα τρία μου ηφαιστεια, που μου φτάνουν μέχρι το γόνατο... κι απ' αυτά, το ένα ίσως να 'χει σβήσει για πάντα... Αυτά δε με κάνουν και τόσο σπουδαίο πρίγκηπα...». Και καθώς ήταν ξαπλωμένος πάνω στο χορτάρι, άρχισε να κλαίει...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΧΧΙ

Τότε ήταν που εμφανίστηκε η αλεπού.

- «Καλημέρα», του είπε η αλεπού.
- «Καλημέρα», απάντησε ευγενικά ο μικρός πρίγκηπας, που γύρισε αλλά δεν είδε κανέναν.
- «Εδώ είμαι...», είπε η φωνούλα, «...κάτω απ' τη μηλιά».
- «Τι είσαι εσύ;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας. «Είσαι πολύ όμορφη...»
- «Είμαι μια αλεπού», του αποκρίθηκε εκείνη.

- «Έλα να παίξεις μαζί μου», της πρότεινε ο μικρός πρίγκηπας. «Είμαι τόσο πολύ λυπημένος...».

- «Δε μπορώ να παίξω μαζί σου», του είπε η αλεπού.
«Δεν είμαι εξημερωμένη».

- «Α! Συγγνώμη...» ψέλλισε ο μικρός πρίγκηπας.

Αλλά, σκεπτόμενος για λίγο, προσέθεσε:

- «Τι σημαίνει "εξημερώνω";»

- «Δεν πρέπει να είσαι από 'δω...» του είπε η αλεπού,
«Τι ψάχνεις να βρεις;»

- «Ψάχνω να βρω τους ανθρώπους», είπε ο μικρός πρίγκηπας. «Τι σημαίνει "εξημερώνω";»

- «Οι άνθρωποι...», είπε η αλεπού, «...έχουν τουφέκια και βγαίνουν για κυνήγι. Είναι πολύ ενοχλητικό! Επίσης έχουν κοτόπουλα. Μόνο αυτό τους ενδιαφέρει. Εσύ ψάχνεις για κοτόπουλα;»

- «Όχι,...», είπε ο μικρός πρίγκηπας. «...ψάχνω για φίλους. Τι σημαίνει "εξημερώνω";»

- «Είναι κάτι που 'χει περάσει στη λήθη. Σημαίνει "Δημιουργώ δεσμούς"...»

- «Δημιουργώ δεσμούς;»

- «Έτσι ακριβώς», είπε η αλεπού. «Για μένα είσαι τώρα, μόνο ένα αγοράκι, ολόιδιο ανάμεσα σε εκατό χιλιάδες αγόρια. Και δε σ' έχω ανάγκη. Και ούτε εσύ μ' έχεις ανάγκη. Για σένα δεν είμαι παρά μια αλεπού, ολόιδια ανάμεσα σ' εκατό χιλιάδες αλεπούδες. Αν με εξημέρωνες όμως, θα είχαμε ανάγκη ο ένας τον άλλο. Θα είσαι για μένα μοναδικός στον κόσμο. Και θα είμαι για σένα μοναδική στον κόσμο...»

- «Αρχίζω να καταλαβαίνω», είπε ο μικρός πρίγκηπας. «Υπάρχει ένα λουλούδι... νομίζω ότι μ' έχει εξημερώσει...».

- «Είναι πιθανό», είπε η αλεπού. «Στη Γη βλέπει κανείς πολλά και διάφορα...».

- «Α! Δεν ήταν στη Γη», είπε ο μικρός πρίγκηπας.

Η αλεπού φάνηκε να παραξενεύεται:

- «Σε άλλο πλανήτη;»

- «Ναι».

- «Υπάρχουν κυνηγοί σ' αυτόν τον πλανήτη;»

- «Όχι».

- «Αυτό είναι ενδιαφέρον! Κοτόπουλα υπάρχουν;»

- «Όχι».

- «Τίποτα δεν είναι τέλειο...», αναστέναξε η αλεπού.

Μα επέστρεψε στην αρχική της ιδέα:

- «Η ζωή μου είναι μονότονη. Εγώ κυνηγώ τα κοτόπουλα κι' οι άνθρωποι κυνηγούν εμένα. Όλα τα κοτόπουλα είναι ίδια κι' όλοι οι άνθρωποι είναι ίδιοι. Οπότε βαριέμαι κάπως. Αν όμως με εξημέρωνες, η ζωή μου θα γέμιζε φως. Θα ξεχώριζα τον ήχο από τα βήματα σου. Τα βήματα των άλλων θα μ' έκαναν να κρύβομαι μέσ' τη γη. Τα δικά σου θα με καλούσαν έξω απ' το λαγούμι μου, σα γλυκιά μουσική. Κι' ακόμα...δες! Βλέπεις πέρα, εκεί, τα χωράφια με το σιτάρι; Εγώ δεν τρώω ψωμί. Το σιτάρι για μένα δεν έχει αξία. Και τα χωράφια με το σιτάρι δε μου θυμίζουν τίποτα. Κι' αυτό είναι λυπηρό! Εσύ όμως έχεις ξανθά μαλλιά. Κι' αυτό θα είναι υπέροχο, όταν θα μ' έχεις εξημερώσει! Το σιτάρι που είναι ξανθοκίτρινο θα μου θυμίζει εσένα. Και θ' αγαπώ το θρόισμα του ανέμου μέσα απ' τα στάχυα...».

Η αλεπού έμεινε για ώρα να κοιτάζει αμίλητη το μικρό πρίγκηπα, μέχρι που του είπε:

- «Σε παρακαλώ... εξημέρωσε με!».

- «Το θέλω πολύ...», απάντησε ο μικρός πρίγκηπας, «...αλλά δεν έχω πολύ χρόνο. Έχω να γνωρίσω νέους φίλους και να μάθω πολλά νέα πράγματα».

- «Όσα γνωρίζει κανείς, είναι όσα έχει εξημερώσει», είπε η αλεπού. «Οι άνθρωποι δεν έχουν πια το χρόνο να καταλάβουν τίποτε, πραγματικά. Αγοράζουν μόνο διάφορα πράγματα - έτοιμα όλα - από τους εμπόρους. Μιας και δεν υπάρχει όμως κανένας έμπορος που να πουλά φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πλέον πραγματικούς φίλους. Αν θέλεις ένα φίλο, εξημέρωσε με!».

- «Τι πρέπει να κάνω;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Θα πρέπει να έχεις μεγάλη υπομονή», απάντησε η αλεπού. «Θα κάθεται στην αρχή λίγο πιο μακριά από μένα, κάπως έτσι, στο χορτάρι. Εγώ θα σε κοιτώ με την άκρη του ματιού μου κι' εσύ δε θα λες τίποτε. Τα λόγια είναι πολλές φορές πηγή παρεξηγήσεων. Κάθε μέρα όμως, θα έρχεται να καθίσεις και λίγο πιο κοντά...

Την επόμενη μέρα, ο μικρός πρίγκηπας ξαναγύρισε εκεί.

- «Θα ήταν πιο καλά, να έρχεται πάντα την ίδια ώρα», είπε η αλεπού. «Αν εσύ έρχεται - για παράδειγμα - στις τέσσερις το απόγευμα, εγώ από τις τρεις θα αρχίσω να νοιώθω ευτυχισμένη. Κι' όσο η ώρα θα πλησιάζει, τόσο περισσότερο ευτυχισμένη θα νοιώθω. Κι' όταν θα σημαίνει τέσσερις, εγώ θα είμαι πια ανήσυχη απ' την ανυπομονησία μου· θα' χω ανακαλύψει το τμήμα της ευτυχίας! Αν όμως εσύ έρχεται άλλη ώρα κάθε φορά,

δε θα ξέρει η καρδιά μου πότε να σε λαχταρήσει...
πρέπει να έχουμε το τελετουργικό μας».

- «Τι είναι το "τελετουργικό";», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Είναι κάτι που 'χει περάσει στη λήθη», απάντησε η αλεπού. «Είναι αυτό που κάνει μια μέρα να ξεχωρίζει από τις άλλες μέρες και μια ώρα να ξεχωρίζει από τις άλλες ώρες. Οι κυνηγοί - για παράδειγμα - έχουν ένα τελετουργικό. Κάθε Πέμπτη στήνουν χορό με τις κοπέλες του χωριού. Κι' έτσι η Πέμπτη είναι μια μέρα

καταπληκτική! Πηγαίνω άνετα περίπατο ακόμα και μέχρι τ' αμπέλια. Αν οι κυνηγοί πήγαιναν για χορό οποτεδήποτε - χωρίς πρόγραμμα - όλες οι μέρες θα ήταν ίδιες και δε θα είχα ούτε λεπτό ξεκούρασης».

Κι' έτσι ο μικρός πρίγκηπας εξημέρωσε την αλεπού. Κι' όταν άρχιζε να πλησιάζει η ώρα του αποχωρισμού, η αλεπού είπε:

- «Α!...Θα κλάψω...»

- «Εσύ φταις...», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...εγώ δεν ήθελα καθόλου το κακό σου, αλλά εσύ ήθελες να σ' εξημερώσω...».

- «Μα και βέβαια», είπε η αλεπού.

- «Μα αφού θα κλάψεις!», παραξενεύτηκε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Μα και βέβαια», επανέλαβε η αλεπού.

- «Άρα λοιπόν δεν κέρδισες τίποτε!»

- «Κι' όμως κέρδισα...», είπε η αλεπού, «...κέρδισα απ' το ξανθοκίτρινο χρώμα του σταριού».

Και μετά, είπε:

- «Πήγαινε να ξαναδείς τα τριαντάφυλλα. Θα καταλάβεις ότι το δικό σου είναι μοναδικό σ' ολόκληρο τον κόσμο. Να γυρίσεις για να πούμε αντίο κι' εγώ θα σου κάνω δώρο ένα μυστικό».

Ο μικρός πρίγκηπας πήγε για να ξαναδεί τα τριαντάφυλλα.

- «Δε μοιάζετε καθόλου στο τριαντάφυλλο μου· ακόμα δεν είστε τίποτε...», τους είπε. «Κανένας δε σας έχει εξημερώσει και δεν έχετε εξημερώσει κανέναν. Είστε όπως ήταν άλλοτε η αλεπού μου. Ήταν μια αλεπού

ολόιδια ανάμεσα σ' εκατό χιλιάδες άλλες αλεπούδες. Όμως τώρα πια έγινε φίλη μου και γι' αυτό είναι μοναδική σ' ολόκληρο τον κόσμο».

Και τα τριαντάφυλλα ένωσαν ντροπή μ' αυτά τα λόγια.

- «Είστε όμορφα, μα είστε κενά», τους είπε ακόμα. «Κανείς δε θα μπορούσε να πεθάνει για σας. Ένας τυχαίος περαστικός βέβαια, ίσως να πίστευε ότι το δικό μου τριαντάφυλλο είναι ίδιο μ' εσάς. Εκείνο όμως, είναι - από μόνο του - πιο σημαντικό απ' ότι είστε όλα εσείς μαζί, γιατί εκείνο είναι αυτό που το πότισα. Γιατί εκείνο είναι αυτό που το προφύλαξα απ' τον άνεμο. Γιατί εκείνο είναι αυτό που το καθάρισα απ' τις κάμπιες (εκτός από δυό - τρεις ίσως, για να γίνουν πεταλούδες). Γιατί εκείνο είναι αυτό που το άκουσα να παραπονιέται ή να κομπάζει ή ακόμα και να μένει αμίλητο μερικές φορές. Γιατί εκείνο είναι το τριαντάφυλλο μου».

Και μ' αυτά τα λόγια, ξαναγύρισε στην αλεπού:

- «Αντίο», της είπε...

- «Αντίο», είπε η αλεπού. «Να το μυστικό μου. Είναι πολύ απλό: Μόνο με την καρδιά βλέπεις αληθινά. Την ουσία δεν τη βλέπουν τα μάτια».

- «Την ουσία δεν τη βλέπουν τα μάτια...», επανέλαβε κι' ο μικρός πρίγκηπας για να το θυμάται.

- «Ο χρόνος που έχασες για το τριαντάφυλλο σου είναι που το κάνει τόσο σημαντικό».

- «Ο χρόνος που έχασα για το τριαντάφυλλο μου...», επανέλαβε κι' ο μικρός πρίγκηπας για να το θυμάται.

- «Οι άνθρωποι έχουν ξεχάσει αυτή την αλήθεια», είπε η αλεπού. «Εσύ όμως δεν πρέπει να την ξεχάσεις. Γίνεσαι υπεύθυνος, για πάντα, γι' αυτό που έχεις εξημερώσει. Είσαι υπεύθυνος για το τριαντάφυλλο σου...».

- «Είμαι υπεύθυνος για το τριαντάφυλλο μου...», επανέλαβε κι' ο μικρός πρίγκηπας για να το θυμάται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXII

- «Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Καλημέρα», είπε ο κλειδούχος του τραίνου.
- «Τι κάνεις εδώ;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Χωρίζω τους ταξιδιώτες, σε ομάδες των χιλίων ατόμων», απάντησε ο κλειδούχος. Δίνω προτεραιότητα στα τρέινα που τους μεταφέρουν, άλλοτε προς τα δεξιά κι' άλλοτε προς τα αριστερά.

Και μια φωταγωγημένη ταχεία, βροντώντας σαν τον κεραυνό, τράνταξε το θαλαμίσκο του κλειδούχου.

- «Φαίνονται πολύ βιαστικοί...», παρατήρησε ο μικρός πρίγκηπας. «Τι γυρεύουν;»
- «Αυτό, ούτε κι' ο μηχανοδηγός δεν το ξέρει», είπε ο κλειδούχος.

Και βροντώντας κατά την αντίθετη διεύθυνση, πέρασε σαν αστραπή μια δεύτερη φωταγωγημένη ταχεία.

- «Επιστρέφουν κιόλας;», ρώτησε απορημένος ο μικρός πρίγκηπας...
- «Δεν είναι οι ίδιοι», είπε ο κλειδούχος. «Είναι η ανταπόκριση».
- «Δεν ήταν ευχαριστημένοι, εκεί που βρίσκονταν;»

- «Ποτέ δεν είναι κανείς ευχαριστημένος, εκεί που βρίσκεται», παρατήρησε ο κλειδούχος.

Και βροντώντας ξανά σαν τον κεραυνό, πέρασε μια τρίτη ταχεία.

- «Αυτοί ακολουθούν τους προηγούμενους ταξιδιώτες;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.

- «Δεν ακολουθούν κανέναν», είπε ο κλειδούχος. «Εκεί μέσα μάλλον κοιμούνται ή χασμουριούνται. Μόνο τα παιδιά έχουν τις μύτες τους κολλημένες στα παράθυρα».

- «Μόνο τα παιδιά ξέρουν τι ψάχνουν», αποκρίθηκε ο μικρός πρίγκηπας. «Χάνουν το χρόνο τους με μια πάνινη κούκλα κι' αυτή αποκτά σημασία και τους γίνεται απαραίτητη· αν κανείς τους τη στερήσει, τότε κλαίνε...».

- «Είναι τυχερά», είπε ο κλειδούχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXIII

- «Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Καλημέρα», είπε ο έμπορος των φαρμάκων. Πουλούσε νέα, τελειοποιημένα χάπια τα οποία εξαφάνιζαν το αίσθημα της δίψας. Έπαιρνε κανείς ένα την εβδομάδα και δεν ένοιωθε πλέον την ανάγκη να πει απολύτως τίποτα.
- «Γιατί τα πουλάς αυτά;», ρώτησε ο μικρός πρίγκηπας.
- «Είναι μεγάλη οικονομία χρόνου», είπε ο έμπορος. «Οι ειδικοί έχουν κάνει τους υπολογισμούς. Γλυτώνει κανείς πενήντα-τρία λεπτά την εβδομάδα».
- «Και τι τα κάνει κανείς αυτά τα πενήντα-τρία λεπτά;»
- «Τα κάνει ότι θέλει...»
- «Εγώ...», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκηπας, «...αν είχα πενήντα-τρία λεπτά στη διάθεση μου, θα περπατούσα με την ησυχία μου μέχρι κάποια βρυσούλα...».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXIV

Ήμασταν στην όγδοη μέρα από τη βλάβη του κινητήρα μου και την αναγκαστική προσγείωση στην έρημο, όταν άκουσα τη διήγηση της ιστορίας του εμπόρου των φαρμάκων - καθώς έπινα την τελευταία γουλιά απ' το νερό που είχε απομείνει:

- «Ααχ!», είπα στο μικρό πρίγκηπα, «... είναι πολύ ωραίες οι αναμνήσεις σου ...όμως δεν έχω φτιάξει ακόμα το αεροπλάνο μου, δεν υπάρχει πλέον ούτε σταγόνα νερό για να πιούμε και θα ήμουν κι' εγώ πολύ ευτυχής αν μπορούσα να περπατήσω με την ησυχία μου μέχρι κάποια βρυσούλα!».

- «Η φίλη μου η αλεπού...», πήγε τότε να μου πει, μα τον διέκοψα:

- «Αγόρι μου καλό, εδώ δεν έχει πλέον σχέση η αλεπού σου!»

- «Γιατί;», με ρώτησε αθώα...

- «Γιατί θα πεθάνουμε από τη δίψα...».

Αγνοώντας φαινομενικά το συλλογισμό μου, μου απάντησε:

- «Είναι καλό να 'χεις αποκτήσει ένα φίλο, ακόμα κι' αν είναι να πεθάνεις. Εγώ είμαι πολύ ευχαριστημένος που είχα φίλη μου μιαν αλεπού...»

«Δεν έχει διόλου αίσθηση του κινδύνου», σκέφτηκα.
«Δε νοιώθει ποτέ, ούτε πείνα, ούτε δίψα. Λίγος ήλιος είναι το μόνο που του χρειάζεται...».

Με κοίταξε όμως... κι' απάντησε στη σκέψη μου:

-«Κι' εγώ διψάω... ας ψάξουμε κανένα πηγάδι...»

Έκανα μια χειρονομία απ' την κούραση μου: είναι παράλογο να ψάχνεις για πηγάδια - στην τύχη - μέσα στην απεραντοσύνη της ερήμου. Ωστόσο, αρχίσαμε να περπατάμε - έτσι κι' αλλιώς, ψάχνοντας.

Έχοντας περπατήσει, σιωπηλά, για ώρες, νυχτώσαμε... και τ' αστέρια άρχισαν δειλά - δειλά να λάμπουν. Τα έβλεπα σα μέσα σε όνειρο, μέσα στην παραζάλη του πυρετού που έφερνε η ανυπόφορη δίψα που ένιωθα. Τα λόγια του μικρού πρίγκηπα, χόρευαν στο νου μου:

- «Διψάς κι' εσύ λοιπόν;», τον ρώτησα...

Εκείνος όμως δεν απάντησε στην ερώτηση μου. Μου είπε, απλά:

- «Το νερό... κάποτε κάνει καλό και στην καρδιά...».

Δεν κατάλαβα την απάντηση του, αλλά δεν είπα τίποτε άλλο... Ήξερα καλά ότι δεν ωφελεί να τον πιέζω μ' ερωτήσεις.

Ήταν κουρασμένος. Στάθηκε και κάθισε. Κάθισα κι' εγώ μαζί του, ...στη σιωπή. Μετά από λίγο, είπε:

- «Τα αστέρια είναι όμορφα, ...από ένα λουλούδι που δε φαίνεται καθόλου...».

Απάντησα «...βέβαια» κι' έμεινα να κοιτάζω σιωπηλός τους αμμόλοφους, λουσμένους στο φως του φεγγαριού.

- «Η έρημος είναι όμορφη», μονολόγησε...

Και ήταν ...αληθινά. Πάντοτε αγαπούσα την έρημο. Κάθεται κανείς σ' έναν αμμόλοφο. Δε βλέπει τίποτα. Δεν ακούει τίποτα. Κι' όμως, μέσα από τη σιωπή, υπάρχει κάτι που λάμπει...

- «Αυτό που ομορφαίνει την έρημο...», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...είναι πώς κάπου κρύβει ένα πηγάδι...».

Ένοιωσα έκπληξη γι' αυτή την ξαφνική εξήγηση του μυστηρίου της λάμπης της άμμου. Όταν ήμουν μικρό παιδί, ζούσα σ' ένα παμπάλαιο σπίτι... κι' ένας μύθος μιλούσε για κάποιο θησαυρό που 'ταν θαμμένος μέσα σ' αυτό. Κανείς, ποτέ, βέβαια, δεν είχε καταφέρει να τον ανακαλύψει κι' ίσως κανείς να μην τον είχε ούτε καν αναζητήσει. Αυτή η φήμη όμως, έδινε αίγλη σε ολόκληρο το σπίτι. Το σπίτι μου έκρυβε ένα μυστικό, στα βάθη της καρδιάς του...

- «Ναι,...», είπα στο μικρό πρίγκηπα, «...σ' ότι έχει να κάνει μ' ένα σπίτι ή με τ' αστέρια ή με την έρημο, αυτό που τα κάνει όμορφα, είναι αυτό που δε φαίνεται!»

- «Είμαι ευχαριστημένος...», μου είπε, «...που κι' εσύ συμφωνείς με την αλεπού μου».

Και καθώς ο μικρός πρίγκηπας γλιστρούσε στην αγκαλιά του Μορφέα, τον σήκωσα στη δική μου αγκαλιά και συνέχισα στην πορεία μας. Ένοιωθα πραγματική συγκίνηση. Ένοιωθα πως κρατώ στα χέρια μου έναν εύθραστο θησαυρό. Μου φαινόταν, εκείνη τη στιγμή, πως δεν υπήρχε τίποτε πιο εύθραστο απ' εκείνον σ' ολόκληρη τη Γη. Κοιτούσα, στο φως του φεγγαριού, αυτό το χλωμό παιδικό μέτωπο, αυτά τα κλειστά ματόκλαδα, αυτές τις μπούκλες που χόρευαν απαλά στον άνεμο και είπα στον εαυτό μου: «...αυτό που θωρείς είναι μόνο ένα κέλυφος. Το πιο σημαντικό απ' όλα, είναι αυτό που δε φαίνεται...».

Και καθώς τα χείλη του μισάνοιξαν, διαγράφοντας ένα αχνό χαμόγελο, σκέφτηκα συνάμα: «Αυτό που με συγκινεί τόσο πολύ, σ' αυτόν το μικρό πρίγκηπα που κοιμάται στην αγκαλιά μου, είναι η αφοσίωση του σ' ένα λουλούδι... Είναι η εικόνα ενός τριαντάφυλλου που λάμπει μέσα του, σαν τη φλόγα του λυχναριού - ακόμα κι' όταν κοιμάται...». Κι' αυτό τον έκανε να φαντάζει ακόμα πιο εύθραστος στα μάτια μου. Γιατί τις φλόγες των λυχναριών πρέπει να τις προστατεύουμε διαρκώς: ένα μόνο φύσημα του ανέμου, αρκεί για να τις σβήσει...

Κι' έτσι, βαδίζοντας ολονυχτίς, ανακάλυψα το πηγάδι με το ξημέρωμα της επόμενης μέρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXV

- «Οι άνθρωποι...», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...στριμώχονται μέσα σε τραίνα που τρέχουν, δίχως όμως να ξέρουν πια, τι πραγματικά γυρεύουν. Κι' έτσι εκνευρίζονται από το άγχος και γυρίζουν διαρκώς, γύρω - γύρω...»

Και συμπλήρωσε:

- «Δεν αξίζει τον κόπο...»

Το πηγάδι στο οποίο είχαμε φτάσει, δεν έμοιαζε με τ' άλλα πηγάδια της ερήμου. Τα πηγάδια στις οάσεις της Σαχάρας ήταν απλοϊκές τρύπες, σκαμμένες στην άμμο, ενώ αυτό έμοιαζε με πηγάδι ενός χωριού. Σ' εκείνο το σημείο όμως, δεν υπήρχε κανένα χωριό και νόμισα πως έβλεπα όνειρο.

- «Είναι παράξενο...», είπα στο μικρό πρίγκηπα, «...που είναι όλα έτοιμα: το μαγκάνι, το σκοινί κι' ο κουβάς...»

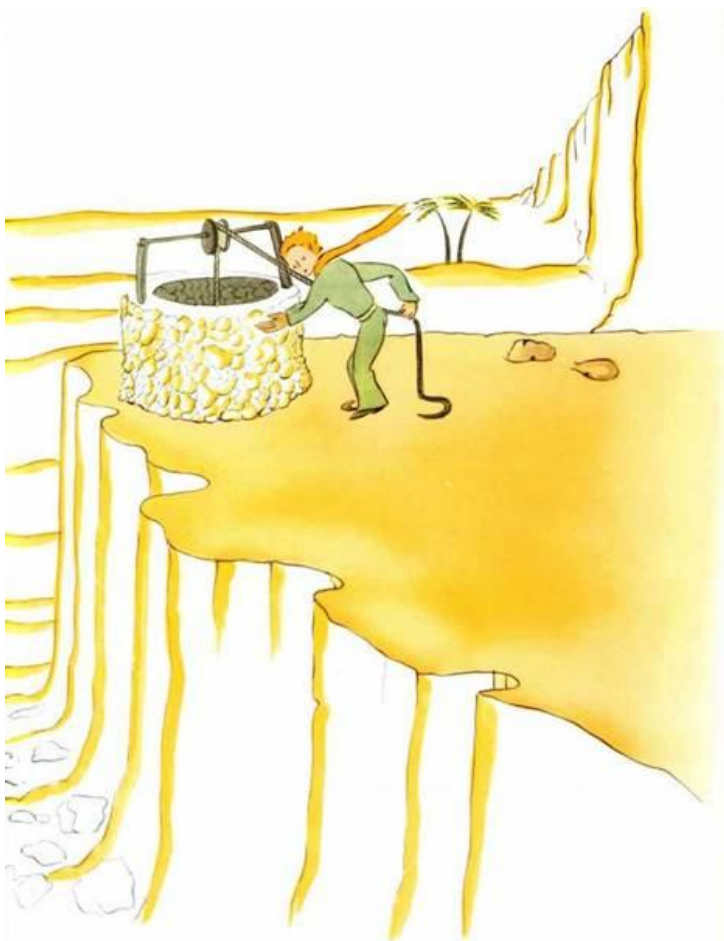
Γέλασε, έπιασε το σκοινί και στριφογύρισε το μαγκάνι. Και το μαγκάνι βόγκηξε μακρόσυρτα, σαν παλιά φτερωτή, ξεχασμένη για χρόνια απ' τον άνεμο...

- «Τ' ακούς;», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...Το ξυπνήσαμε αυτό το πηγάδι και τώρα τραγουδάει...»

Δεν ήθελα να κουραστεί προσπαθώντας και του είπα:

- «Άσε να το κάνω εγώ ...είναι πολύ βαρύ για σένα».

Ανέβασα αργά - αργά τον κουβά - μέχρι επάνω - και τον ακούμπησα στο πέτρινο πεζούλι. Το τραγούδι του μαγκανιού αντηχούσε ακόμα στί' αυτιά μου και πάνω στο νερό που λικνιζόταν αργά, έβλεπα τον ήλιο να καθρεφτίζεται τρεμοπαίζοντας.

- «Διψώ γι' αυτό το νερό...», είπε ο μικρός πρίγκηπας.
«...Δώσε μου να πιω...»

Και κατάλαβα τι ήταν, αυτό που γύρευε!

Ανασήκωσα τον κουβά μέχρι τα χείλια του. Ήπιε με τα μάτια κλειστά. Ήταν γλυκό σα νέκταρ. Ήταν μια πραγματική γιορτή. Μια γιορτή γεννημένη από την πορεία κάτω απ' τ' αστέρια, απ' το τραγούδι του μαγκανιού, απ' τον κόπο των χεριών μου. Κι' ήταν καλό και για την καρδιά, σα δώρο. Όταν ήμουν μικρό παιδί, το φως απ' το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, η ψαλμωδία της Λειτουργίας των Χριστουγέννων, η στοργή στα χαμόγελα των ανθρώπων... αυτά ήταν που έκαναν το Χριστουγεννιάτικο δώρο μου να λάμπει.

- «Οι άνθρωποι στον πλανήτη σου...», είπε ο μικρός πρίγκηπας, «...μπορούν και καλλιεργούν πέντε χιλιάδες τριαντάφυλλα, σ' ένα μόνο κήπο... κι' όμως δε μπορούν να βρουν σ' αυτό, αυτό που πραγματικά ψάχνουν...»

- «Όχι, δε μπορούν να το βρουν...», του αποκρίθηκα...

- «Και παρότι αυτό που ψάχνουν, υπάρχει και στο ΕΝΑ τριαντάφυλλο, ή σε ΜΙΑ μόνο γουλιά νερό...»

Και προσέθεσε:

- «Γιατί τα μάτια είναι τυφλά. Με την καρδιά πρέπει να ψάχνει κανείς...»

Ήπια κι' εγώ. Κι' επιτέλους, ανέπνευσα. Η άμμος, στο ξημέρωμα της μέρας, έχει το χρώμα του μελιού. Κι' αυτό το χρώμα του μελιού... μου έφερνε κι' αυτό χαρά. Γιατί όμως με σίμωνε μια αίσθηση λύπης;

- «Πρέπει να κρατήσεις την υπόσχεση σου», μου είπε τρυφερά ο μικρός πρίγκηπας, που ξανακάθισε δίπλα μου.

- «Ποια υπόσχεση;», ρώτησα.

- «Ξέρεις... ένα φίμωτρο για το αρνάκι μου... γιατί είμαι υπεύθυνος για το λουλούδι μου!».

Έβγαλα από την τσέπη μου, το μπλοκ με τις ζωγραφιές μου. Ο μικρός πρίγκηπας, τις κοίταξε κι' είπε γελώντας:

- «Τα μπαιομπάμπ που ζωγράφισες, μοιάζουν λίγο με λάχανα...»

- «Ωχ!»

Κι' εγώ που ήμουν τόσο περήφανος για τα μπαιομπάμπ μου!

- «Η αλεπού που 'φτιαξες... τα αυτιά της... μοιάζουν λίγο με κέρατα... κι' είναι υπερβολικά μακριά!».

Και ξαναγέλασε.

- «Δεν είναι δίκαιο, αγόρι μου καλό... εγώ δεν ήξερα να ζωγραφίζω τίποτε άλλο εκτός από βόες - από μέσα κι' απ' έξω», είπα.

- «Α! Δεν πειράζει...», είπε, «...τα παιδιά θα καταλάβουν».

Σχεδιάσα λοιπόν κι' ένα φίμωτρο. Και του το έδωσα μ' ένα σφίξιμο στην καρδιά, λέγοντας:

- «Έχεις κάνει πλάνα... που δεν τα ξέρω...»

Δε μου απάντησε όμως. Είπε μόνο:

- «Ξέρεις... από την άφιξη μου στη Γη... κλείνει ένας χρόνος αύριο...»

Και αφού έμεινε σιωπηλός για λίγο, προσέθεσε:

- «Εδώ πιο πέρα, ήταν το σημείο που έπεσα...» και κοκκίνισαν τα μάγουλα του.

Και δίχως να καταλαβαίνω το γιατί, ένοιωσα ξανά μια παράξενη θλίψη να με κυριεύει. Στο μυαλό μου ωστόσο στριφογύρισε η ερώτηση:

- «Άρα λοιπόν, δεν ήταν κατά τύχη, που εκείνο το πρωινό που σε γνώρισα - πριν οχτώ μέρες, περπατούσες, έτσι, ολομόναχος μεσ' την έρημο, χίλια μίλια μακριά απ' τον πολιτισμό! Γύριζες πίσω στο σημείο που έπεσες στη Γη;»

Και προσέθεσα κάπως διστακτικά:

- «Ίσως επειδή πλησίαζε η επέτειος του ερχομού σου;»

Κι' ο μικρός πρίγκηπας ξανακοκκίνισε, ακόμα πιο πολύ. Δεν απαντούσε ποτέ σε τέτοιες ερωτήσεις, αλλά όταν κοκκινίζει κανείς, αυτό συνήθως σημαίνει "ναι"...
- έτσι δεν είναι;

- «Ωχ!», του είπα, «φοβάμαι...»

Μα με διέκοψε λέγοντας:

- «Τώρα έχεις δουλειά να κάνεις. Πρέπει να γυρίσεις πίσω στη μηχανή σου. Εγώ θα σε περιμένω εδώ. Έλα πάλι αύριο το βράδυ...».

Μα τα λόγια του δε με καθησύχασαν.

Θυμόμουν την αλεπού.

Κινδυνεύεις να κλάψεις λίγο, αν αφήσεις να σ' εξημερώσουν...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXVI

Κοντά στο πηγάδι, υπήρχε ένας παλιός, ερειπωμένος, πέτρινος τοίχος. Καθώς επέστρεφα πίσω από τη δουλειά μου, το βράδυ της επόμενης μέρας, είδα από μακριά το μικρό μου πρίγκηπα να είναι καθισμένος ψηλά, πάνω στον τοίχο, με τα πόδια του να κρέμονται. Και τον άκουσα που έλεγε:

- «Δεν το θυμάσαι καθόλου, λοιπόν; Δεν είναι ΕΔΩ, το σωστό σημείο!».

Κι' αναμφίβολα, μια άλλη φωνή πρέπει να του απάντησε, γιατί αποκρίθηκε:

- «Κι' όμως! Κι' όμως... η μέρα είναι η σωστή, αλλά δεν είναι εδώ το σωστό σημείο...»

Συνέχισα την πορεία μου προς τον ερειπωμένο τοίχο. Δεν έβλεπα τίποτε, ούτε άκουγα κανέναν. Και σε λίγο, τον άκουσα ξανά, να λέει:

- «...Και βέβαια. Θα δεις εκεί που αρχίζουν τα χνάρια μου στην άμμο. Δεν έχεις παρά να με περιμένεις. Θα είμαι εκεί, απόψε...»

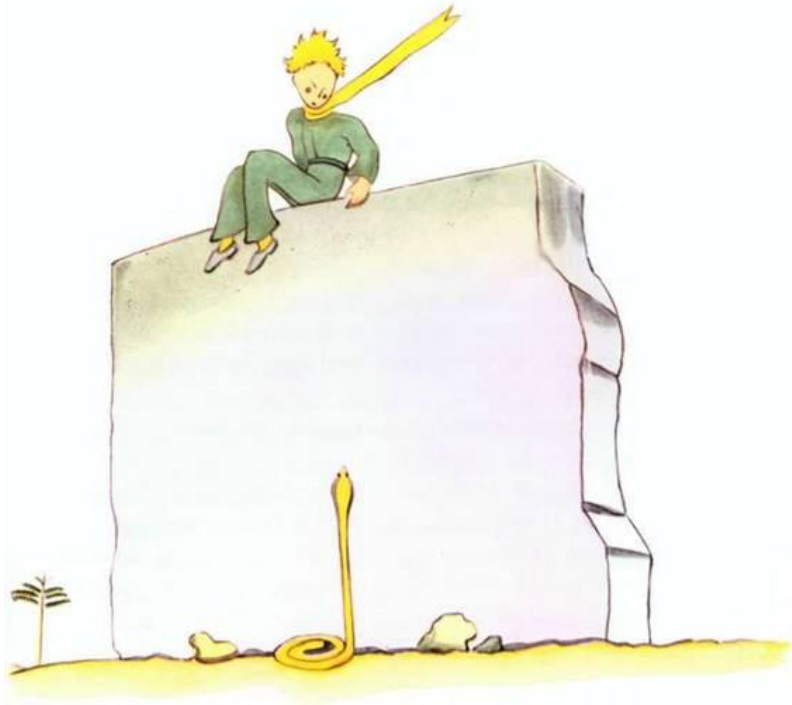
Ήμουν είκοσι μέτρα από τον τοίχο, κι' ακόμα δεν έβλεπα τίποτε.

Την ησυχία, διέκοψε ξανά η φωνή του μικρού πρίγκηπα, που είπε:

- «Είναι καλό το δηλητήριο σου; Είσαι σίγουρος ότι δε θα υποφέρω για πολύ;»

Σταμάτησα, με την καρδιά μου αλαφιασμένη, αλλά εξακολουθώντας να μην καταλαβαίνω...

- «Και τώρα, φύγε...», ακούστηκε ξανά η φωνή του, «...θέλω να κατέβω!».

Τότε κι' εγώ χαμήλωσα το βλέμμα μου προς τη βάση του τοίχου κι' αναπήδησα με το θέαμα! Ήταν εκεί, ανασηκωμένο, στραμμένο προς το μικρό πρίγκηπα,

ένα απ' αυτά τα κιτρινωπά φίδια της ερήμου, που σε στέλνουν στον άλλο κόσμο σε μισό λεπτό. Ανασκαλεύοντας την τσέπη μου για το περιστρόφο μου, άρχισα να τρέχω προς τον τοίχο όσο πιο γρήγορα μπορούσα· μα με το θόρυβο που έκανα, το φίδι κύλησε απαλά προς την άμμο, σαν πίδακας νερού που χάνεται σε συντριβάνι και γλίστρησε ανάμεσα στις πέτρες, δίχως ιδιαίτερη βιασύνη, μ' έναν ελαφρύ μεταλλικό ήχο.

Έφτασα στον τοίχο πάνω στην ώρα, έχοντας μόλις προλάβει να πιάσω στην αγκαλιά μου το μικρό μου αγόρι... το μικρό μου πρίγκηπα... κατάλευκο σαν τις νιφάδες του χιονιού.

- «Μα τι ήταν κι' αυτό! Μιλάς τώρα και με τα φίδια!», του είπα.

Χαλάρωσα το χρυσαφί φουλάρι που φορούσε, τυλιγμένο πάντα στο λαιμό του. Του δρόσισα το μέτωπο και του έδωσα να πει νερό. Και τώρα δεν τολμούσα πια να τον ρωτήσω τίποτε...

Με κοίταξε πολύ σοβαρά και κρεμάστηκε σφιχτά πάνω μου. Ένοιωθα την καρδιά του να σκιρτά, σαν την καρδιά του πουλιού, που ξεψυχά χτυπημένο απ' τα βόλια του τουφεκιού. Μου είπε:

- «Είμαι ευχαριστημένος που κατάφερες να βρεις τι έφταιγε με τον κινητήρα σου. Έτσι, θα μπορέσεις να γυρίσεις σπίτι σου...»

- «Μα πως το ήξερες εσύ;», ρώτησα, γιατί ερχόμουν - ακριβώς - να του πω ότι - παρά τις λιγοστές ελπίδες - είχα καταφέρει να επισκευάσω το αεροπλάνο μου!

Δεν απάντησε διόλου στην ερώτηση μου, πρόσθεσε όμως:

- «Κι' εγώ, σήμερα, θα γυρίσω σπίτι μου...»

Και συμπλήρωσε μελαγχολικά:

- «Είναι πολύ πιο μακριά... είναι πολύ πιο δύσκολο...»

Το ένοιωθα πλήρως, ότι συνέβαινε κάτι σχεδόν εξωπραγματικό. Τον κρατούσα σφιχτά στην αγκαλιά μου - σα μικρό παιδί κι' όμως είχα την αίσθηση ότι γλιστρούσε απ' τα χέρια μου, προς τα πάνω... προς μια άβυσσο... χωρίς να μπορώ να κάνω τίποτε για να τον συγκρατήσω...

Με το βλέμμα του σοβαρό, μα απορροφημένο κάπου πολύ μακριά, μου είπε:

- «Έχω το αρνάκι σου. Έχω και το κουτάκι για το αρνάκι. Κι' έχω και το φίμπωτρο...»

Και χαμογέλασε μελαγχολικά.

Περίμενα υπομονετικά. Ένοιωθα ότι άρχιζε σιγά - σιγά να ξαναζωντανεύει:

- «Μικρό μου αγόρι, εσύ... φοβάσαι...»

Φυσικά και φοβόταν! Όμως χαμογέλασε γλυκά κι' είπε:

- «Απόψε το βράδυ, θα φοβηθώ πολύ περισσότερο...»

Ένοιωσα και πάλι να παγώνω από την αμείλικτη αίσθηση του αναπόφευκτου. Και κατάλαβα πως δεν άντεχα στη σκέψη να μην ακούσω ποτέ ξανά αυτό το γέλιο. Το γέλιο που ήταν για μένα σα μια όαση μέσ' στην έρημο.

- «Μικρό μου αγόρι, θέλω να σε ξανακούσω να γελάς...»

Εκείνος όμως μου αποκρίθηκε:

- «Αυτή τη νύχτα, κλείνει ένας χρόνος. Το αστέρι μου θα βρίσκεται ακριβώς πάνω από το σημείο στ' οποίο πάτησα στη Γη, πριν ένα χρόνο...»

- «Μικρό μου αγόρι, πες μου ότι είναι ένα κακό όνειρο αυτή η ιστορία με το φίδι και το σημείο που ήρθες και το αστέρι...»

Δεν απάντησε όμως στην ερώτηση μου. Μου είπε μόνο:

- «Αυτό που είναι σημαντικό, δεν το βλέπουν τα μάτια...»

- «Και βέβαια...»

- «Είναι όπως με το λουλούδι. Αν αγαπάς ένα λουλούδι που βρίσκεται σ' ένα αστέρι, είναι υπέροχο να κοιτάς

τον ουρανό τη νύχτα. Όλα τα αστέρια θα μοιάζουν ανθισμένα».

«Είναι όπως με το νερό. Αυτό που μου έδωσες να πιω, ήταν ωραίο σα μουσική, μουσική απ' το μαγκάνι και το σκοινί... θυμάσαι;... πόσο πραγματικά καλό ήταν».

- «Και βέβαια...»

- «Τη νύχτα θα κοιτάξεις τ' άστρα. Το δικό μου είναι πολύ μικρό, για να σου το δείξω, που βρίσκεται. Είναι καλύτερα έτσι. Το αστέρι μου, θα είναι για σένα ένα αστέρι ανάμεσα σ' όλα τ' αστέρια. Κι' έτσι θα χαιρέσαι να κοιτάξεις όλα τ' αστέρια... Όλα τ' αστέρια θα είναι φίλοι σου. Κι' εξάλλου, θέλω να σου κάνω ένα δώρο...»

Και γέλασε ξανά.

- «Α! Μικρό μου αγόρι, μικρό μου αγόρι... πόσο χαίρομαι ν' ακούω αυτό το γέλιο!»

- «Ακριβώς, αυτό θα είναι το δώρο μου... θα είναι όπως με το νερό...»

- «Τι θέλεις να πεις;»

- «Τ' αστέρια ανήκουν σ' όλους τους ανθρώπους· αλλά για τους ανθρώπους, δεν έχουν όλα τ' αστέρια την ίδια σημασία. Για κάποιους, που ταξιδεύουν, τ' αστέρια είναι οδηγοί, σημεία προσανατολισμού. Γι' άλλους πάλι, δεν είναι τίποτε παραπάνω από αγνά φωτάκια στον ουρανό. Γι' άλλους, που είναι επιστήμονες, αντιπροσωπεύουν ερωτήσεις και προβλήματα. Για τον

επιχειρηματία μου, αντιπροσώπευαν τον πλούτο. Μα όλα αυτά τα αστέρια - εκεί πάνω - μένουν σιωπηλά. Εσύ όμως... εσύ... θα 'χεις τ' άστρα όπως κανείς άλλος δεν τα έχει...

- «Τι θέλεις να πεις;»

- «Όταν θα κοιτάξεις τον ουρανό τη νύχτα, μιας και θα ζω σ' ένα απ' τ' αστέρια, μιας και θα γελάω σ' ένα απ' τ' αστέρια, θα είναι τότε για σένα σαν να γελούν όλα τ' αστέρια. Εσύ θα έχεις - εσύ μόνο - άστρα που ξέρουν να γελούν!».

Και γέλασε ξανά.

- «Κι' όταν καταλαγιάσει η λύπη σου (γιατί πάντα καταλαγιάζει η λύπη, τελικά) θα είσαι ευχαριστημένος που με γνώρισες. Θα είσαι για πάντα φίλος μου. Θα θέλεις να γελάμε μαζί. Και μερικές φορές, θ' ανοίξεις το παράθυρο σου - έτσι - γι' αυτή τη χαρά... Κι' οι φίλοι σου θα μένουν πραγματικά κατάπληκτοι να σε βλέπουν να γελάς, κοιτώντας τον ουρανό. Κι' εσύ λοιπόν θα τους λες: "Ναι, τ' αστέρια πάντα με κάνουν να γελώ!". Κι' εκείνοι θα σε περνάνε για τρελό. Θα σου έχω κάνει την πιο πονηρή φάρσα...».

Και γέλασε ξανά.

- «Θα είναι σαν να σου έχω δώσει - αντί γι' αστέρια - μυριάδες μικρά κουδουνάκια που ξέρουν να γελούν...».

Και γέλασε ξανά, αλλά το πρόσωπο του κατσούφιασε και μου είπε, σοβαρά:

- «Απόψε το βράδυ... ξέρεις... μην έρθεις κοντά μου...».

- «Δε θα σ' εγκαταλείψω», του είπα.

- «Θα μοιάζει κάπως σαν να πονάω... Θα μοιάζει λίγο σαν να πεθαίνω. Κάπως έτσι θα είναι. Μην έρθεις να το δεις αυτό... δεν αξίζει τον κόπο...».

- «Δε θα σ' αφήσω μόνο σου».

Ήταν όμως ανήσυχος.

- «Αυτό που σου λέω... είναι και για το φίδι. Δεν πρέπει να δαγκώσει κι' εσένα... Δεν πρέπει να σε σκοτώσει... Τα φίδια έχουν κακία μέσα τους. Μπορεί να σε σκοτώσει μόνο και μόνο για την ευχαρίστηση του...».

- «Δε θα σ' αφήσω μόνο σου».

Κατιτί τον καθησύχασε όμως:

- «Είναι αλήθεια βέβαια... ότι δεν έχουν αρκετό δηλητήριο και για δεύτερο δάγκωμα...».

Εκείνη - εκεί - τη νύχτα δεν τον είδα να ξεκινάει. Ξεγλίστησε αθόρυβα, σκαστός μεσ' στο σκοτάδι. Όταν κατάφερα να τον προλάβω, περπατούσε αποφασιστικά, με βήμα γοργό. Και μου είπε μοναχά:

- «Ω! Είσαι εδώ...»

Και μ' έπιασε απ' το χέρι. Μα ήταν ακόμα ανήσυχος:

- «Έκανες λάθος που ήρθες. Θα στεναχωρηθείς. Θα μοιάζει σα να 'χω πεθάνει, χωρίς να είναι αληθινό...».

Εγώ ήμουν αμίλητος...

- «Καταλαβαίνεις... Είναι πολύ μακριά. Δε μπορώ να το πάρω μαζί μου αυτό το σώμα - εκεί πάνω. Είναι πολύ βαρύ».

Εγώ ήμουν ακόμα αμίλητος...

- «Θα μείνει όμως, όπως ένα αφημένο παλιό όστρακο. Δε στεναχωριόμαστε για τα παλιά όστρακα...».

Εγώ είχα μείνει άλαλος...

Έχασε λίγο απ' το κουράγιο του. Μα έκανε ακόμα μια προσπάθεια:

- «Ξέρεις... θα είναι όμορφο αυτό. Κι' εγώ θα τα κοιτάζω τ' άστρα. Όλα τ' άστρα θα 'ναι σαν πηγάδια με σκουριασμένο μαγκάνι. Όλα τ' άστρα θα μου φέρνουν νερό για να πω...».

Εγώ δεν είχα λόγια πια...

- «Θα είναι απόλυτα διασκεδαστικό! Εσύ θα έχεις πεντακόσια εκατομμύρια κουδουνάκια, εγώ θα έχω πεντακόσια εκατομμύρια βρυσούλες...».

Κι' έμεινε κι' εκείνος αμίλητος, καθώς δάκρυα κυλούσαν απ' τα μάτια του...

- «Εκεί-δα είναι. Άφησε με να προχωρήσω μόνος μου».

Και κάθισε, καθώς ένοιωσε το φόβο γι' αυτό που τον περίμενε.

Μου είπε τότε:

- «Ξέρεις... το λουλούδι μου... είμαι υπεύθυνος γι' αυτό! Κι' εκείνο είναι τόσο αδύναμο! Και τόσο αθώο. Έχει μόνο τέσσερα μικρούτσικα αγκαθάκια για να προστατευτεί απέναντι σ' ολόκληρο τον κόσμο...».

Κάθισα κι' εγώ, γιατί ένοιωθα τα γόνατα μου κομμένα. Και μου είπε:

- «Να... Αυτό είν' όλο...»

Δίστασε για λίγο ακόμα, και μετά σηκώθηκε. Έκανε ένα βήμα μπροστά. Εγώ, δε μπορούσα ούτε να σαλέψω...

Φάνηκε μονάχα, μια κιτρινωπή αναλαμπή, πλάι στον αστράγαλο του. Έμεινε για μια στιγμή ακίνητος. Δε φώναξε. Έπεσε απαλά, σα δέντρι που χάνει τις ρίζες του. Δεν ακούστηκε ούτε ένας ψίθυρος, καθώς έγειρε στην άμμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ XXVII

Τώρα πια, βέβαια, έχουν περάσει ήδη έξη χρόνια... Ποτέ μέχρι τώρα δεν έχω διηγηθεί αυτή την ιστορία. Οι σύντροφοι μου που με ξαναείδαν, σίγουρα χάρηκαν πολύ που με ξαναείδαν ζωντανό. Ήμουν περίλυπος, όμως τους έλεγα για δικαιολογία: *"Φταίει η κούραση..."*.

Τώρα έχει καταλαγιάσει λίγο η θλίψη μου. Δηλαδή... όχι εντελώς. Όμως, είμαι σίγουρος ότι επέστρεψε στον πλανήτη του, γιατί, με το ξημέρωμα της επόμενης μέρας, δε μπόρεσα να βρω το σώμα του. Κι' αυτό το σώμα, δεν ήταν δα και τόσο πολύ βαρύ... Και χαίρομαι τις νύχτες, που ακούω τ' αστέρια. Μοιάζουν πράγματι με πεντακόσια εκατομμύρια μικρά κουδουνάκια...

Να όμως που συνέβη και κάτι απροσδόκητο. Στο φίμωτρο που είχα ζωγραφίσει για το αρνάκι του μικρού πρίγκηπα, ξέχασα να βάλω το δερμάτινο λουρί! Έτσι, δε θα μπορέσει ποτέ να το φορέσει στο αρνάκι. Αναρωτιέμαι λοιπόν: *"Τι να συνέβη στον πλανήτη του; Ίσως λοιπόν - τελικά - το αρνάκι να έφαγε το λουλούδι..."*.

Άλλοτε λέω στον εαυτό μου: *"Σίγουρα, όχι! Ο μικρός πρίγκηπας, σκέπαζε κάθε βράδυ με τη γυάλα το λουλούδι του και θα 'χε σίγουρα και το νου του στο αρνάκι του..."*. Κι' έτσι αισθάνομαι ευτυχής. Κι' όλα τ' αστέρια γελούν τρυφερά.

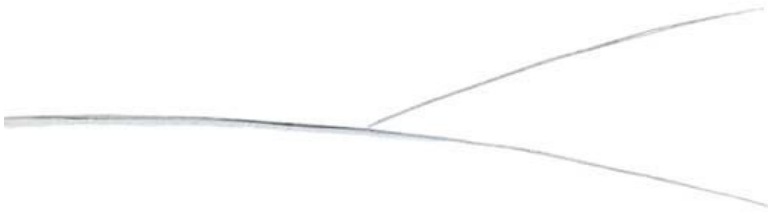
Κι' άλλοτε λέω στον εαυτό μου: "Ξεχνιέται όμως κανείς - καμιά φορά - κι' αυτό είν' αρκετό! Ίσως να ξέχασε, κάποιος βράδυ, τη γνάλα ή ίσως να ξεγλίστρησε αθόρυβα, κάποια νύχτα, το αρνάκι...". Τότε είναι, λοιπόν, που τα κουδουνάκια μεταμορφώνονται σε κλάματα!...

Κι' εδώ, βέβαια, βρίσκεται ένα μεγάλο μυστήριο. Γιατί για σας, που αγαπάτε το μικρό πρίγκηπα, όπως και για μένα βέβαια εξίσου, τίποτα στο σύμπαν δε μπορεί να είναι πια το ίδιο, αν σε κάποιο μακρινό μέρος - κι' ασ μην ξέρουμε ακριβώς που - ένα αρνάκι - άσχετα αν το έχουμε ή δεν το έχουμε δει ποτέ - φάει (ή δεν φάει) ένα τριαντάφυλλο...

Κοιτάξτε τον ουρανό. Αναρωτηθείτε: να έφαγε άραγε ή να μην έφαγε, το αρνάκι το τριαντάφυλλο; Αναρωτηθείτε... και θα δείτε, πως όλα αλλάζουν...

Και κανείς από τους μεγάλους, δε θα καταλάβει ποτέ, πόσο σημαντικό είναι αυτό!

Ετούτο 'δώ, είναι για μένα το πιο όμορφο αλλά και το πιο θλιμμένο τοπίο στον κόσμο. Είναι το ίδιο τοπίο που υπάρχει και στις προηγούμενες σελίδες, το σχεδίασα όμως άλλη μια φορά για σας το δείξω και να μπορέσετε να το προσέξετε. Εδώ ακριβώς είναι, που πρωτοεμφανίστηκε ο μικρός πρίγκηπας πάνω στη Γη κι' από 'δώ είναι που χάθηκε...

Παρατηρείστε με προσοχή αυτό το τοπίο, για να είστε σίγουροι ότι θα το αναγνωρίσετε, αν ταξιδέψετε κάποτε στην Αφρική, στην έρημο. Κι' αν τύχει να σας φέρει ο δρόμος σας εκεί, σας παρακαλώ θερμά να μη βιαστείτε... περιμένετε για λίγο κάτω απ' το αστέρι! Κι' αν δείτε να σας πλησιάζει ένα παιδί, αν γελάει, αν έχει ξανθά μαλλιά, αν δεν απαντάει στις ερωτήσεις σας, τότε θα μπορέσετε να μαντέψετε ποιος είναι... Να χαρείτε τότε... φανείτε συμπονετικοί! Μη μ' αφήσετε στη θλίψη μου: γράψτε μου γρήγορα πως ξαναγύρισε...

